

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา)

ปริญญา

ปฐมวัยศึกษา การศึกษา
สาขา ภาควิชา

เรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Parents' Expectation Towards Educational Management of Private Kindergarten School
at Wiang Sa District in Surat Thani Province

นามผู้วิจัย นางสาวภาวิตา วัฒนภิรมย์สกุล

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ปัทมาวดี เล่ห์มงคล, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร, ศษ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุดารัตน์ สารสว่าง, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กาญจนา ชีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วัน เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

Parents' Expectation Towards Educational Management of Private Kindergarten School
at Wiang Sa District in Surat Thani Province

โดย

นางสาวภาวิตา วัฒนากิริมย์สกุล

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา)

พ.ศ. 2553

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ภาวิตา วัฒนากิรมย์สกุล 2553: ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียน
อนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
(ปฐมวัยศึกษา) สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ปัทมาวดี เล่ห์มงคล, Ph.D. 114 หน้า

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา
โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ คือ
ผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3
ภาคปลาย ปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในอำเภอเวียงสระ จำนวน 366 คน เครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาล
เอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี และใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานใน
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31-35 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร
มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้ปกครองนักเรียนมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษาในระดับ
อนุบาล 7 ด้าน ในเรื่องดังต่อไปนี้ 1) ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน
ผู้ปกครองมีความคาดหวังในเรื่องการจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก
ได้รับการตอบสนอง ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลาที่เฝ้าอำนาจ 2) ด้านสื่อ
การเรียนการสอน ผู้ปกครองมีความคาดหวังในเรื่องมีสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแต่ละด้าน เช่น ด้าน
ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา 3) ด้านครูผู้สอน ผู้ปกครองมีความคาดหวังให้ครูมีบุคลิกภาพดี
มีวาจาสุภาพ และพูดจากับเด็กเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์และชัดเจน 4) ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน
ผู้ปกครองมีความคาดหวังให้มีการจัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก
5) ด้านการจัดสภาพแวดล้อมผู้ปกครองมีความคาดหวังในเรื่องการจัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องนอนสำหรับ
นักเรียน เช่น ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ที่สะอาดและเพียงพอสำหรับเด็ก 6) ด้านความสัมพันธ์
ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีความคาดหวังในเรื่องการจัดให้มีงานปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจง
วัตถุประสงค์ การดำเนินงาน กฎระเบียบ ข้อตกลงต่างๆ ในการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ
7) ด้านการประเมินผล ผู้ปกครองมีความคาดหวังให้มีการติดตามผลพัฒนาการของนักเรียน

Pawita Wattanapiromsakul 2010: Parents' Expectation Towards Educational Management of Private Kindergarten School at Wiang Sa District in Surat Thani Province. Master of Education (Early Childhood Education) Major Field: Early Childhood Education, Department of Education. Thesis Advisor: Associate Professor Pattamavadi Lehmongkol, Ph.D.
114 pages.

The objective of this the study was to investigate parents' expectation towards educational management of private kindergarten school at Wiang Sa district in Surat Thani province. The subjects were 366 parents of preschool children studying in kindergarten level 1-3, second semester year of 2009. The questionnaire on parents' expectation towards educational management of private kindergarten schools at Wiang Sa district in Surat Thani province was the instrument of the study. The data were analyzed by percentage, standard deviation, and mean score.

Results indicated that the majority of the subjects were female ranging in age between 31-35 year old, having a career in agriculture having secondary education. Parents' expectation towards educational management of private kindergarten schools were as follows: 1) expectation provided through a variety of activities, children should have the opportunity to make decision, to get response, to practice in cooperating morality and ethics in appropriate opportunity; 2) instructional materials : parents expected that instructional materials should enhance physical, emotional, social, and cognitive development; 3) teachers : parents expected that teachers should have personality, polite words, complete and clear conversation with children; 4) student services : parents expected that bathrooms and toilets should be hygienic and sufficient provided; 5) physical environment provision : parents expected that bed sets such as mattresses, bed sheets pillow and pillow case should be clean and sufficient for children; 6) school and parent relationship : parents expected that orientation should be organized in order to inform objectives, procedures, regulations, and agreements on instruction; 7) evaluation : parents expected that children development follow up should be provided.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ปัทมาวดี เล่ห์มงคล อาจารย์ที่ปรึกษา วิทยานิพนธ์หลัก และ ดร. ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณา ให้ความช่วยเหลือ แนะนำ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และข้อคิดเห็นต่าง ๆ ด้วยความเอาใจ ใฝ่อย่างดีตลอดมาตั้งแต่เริ่มต้นจนเสร็จเรียบร้อยทุกขั้นตอน ทำให้วิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สมบูรณ์ ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลาธิป สมหาหิโต ว่าที่ร้อยตรีวัฒนา ไกรนุกูล และ ดร. รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตรวจ แก้ไข และเสนอแนะการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบคุณผู้ปกครองนักเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามทำให้การวิจัยนี้สำเร็จด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเพื่อบูชาพระคุณบิดา มารดา ครูอาจารย์ที่ส่งเสริมให้ได้รับการศึกษา และขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นทุกคน ตลอดจนผู้มี พระคุณทุกท่านที่ช่วยเหลือ ให้กำลังใจตลอดมา และสุดท้ายขอขอบคุณบุคคลในครอบครัวของ ผู้วิจัยที่ให้กำลังใจ ช่วยเหลือและอำนวยความสะดวก ทำให้สามารถเขียนรายงานวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี

ภาวิตา วัฒนากิรมย์สกุล
มีนาคม 2553

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(3)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์	4
บทที่ 2 การตรวจสอบเอกสาร	6
ความหมายและทฤษฎีความคาดหวัง	7
การจัดการศึกษาปฐมวัย	9
ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย	10
หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย	11
ขอบข่ายงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย	15
การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	15
สื่อการเรียนการสอน	21
ครูผู้สอน	24
การจัดบริการให้กับนักเรียน	30
ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	40
การประเมินผล	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	52
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	56
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58

สารบัญ (ต่อ)

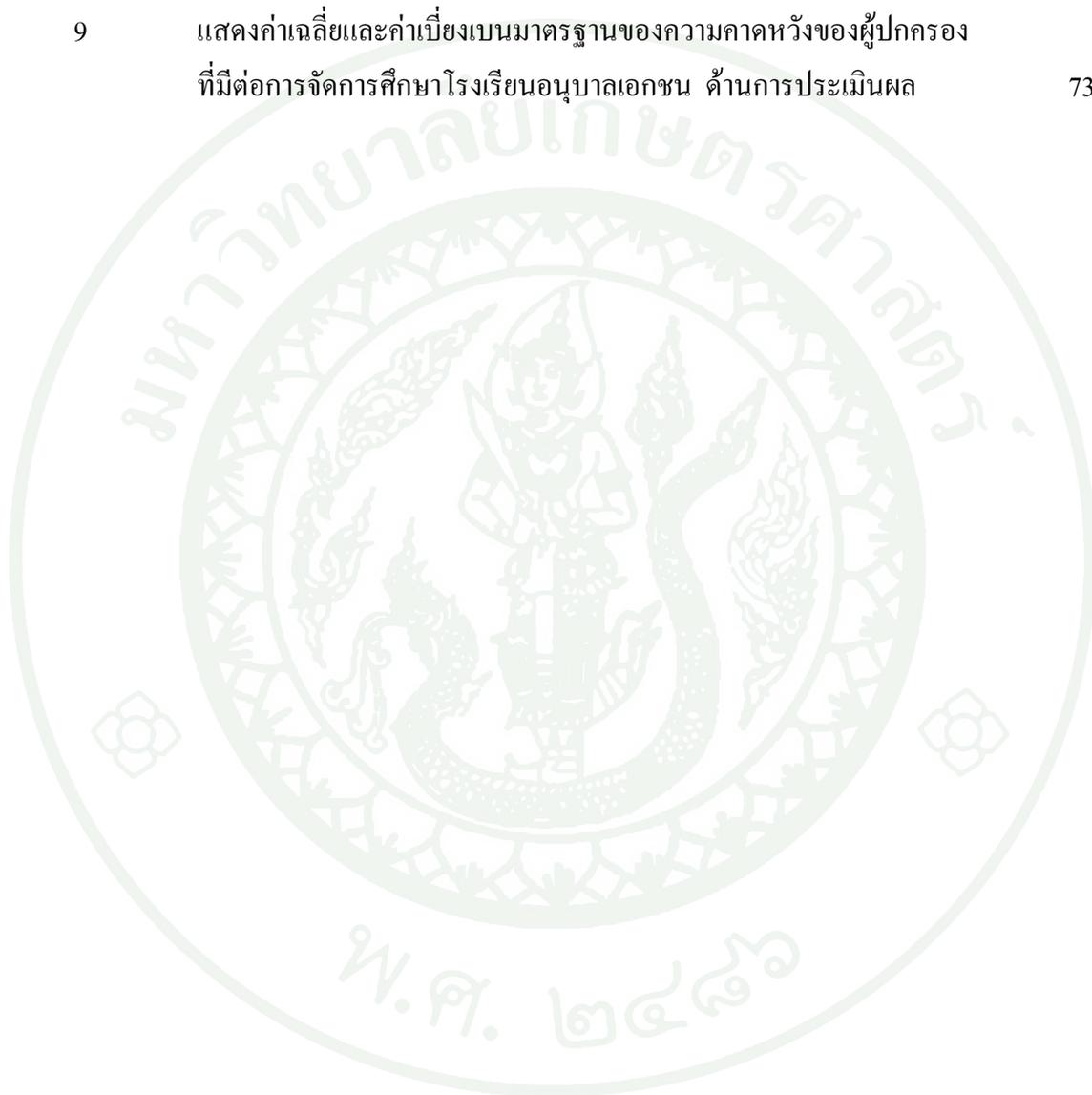
	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	60
บทที่ 4 ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์	61
ผลการวิจัย	61
ข้อวิจารณ์	75
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	83
สรุปผลการวิจัย	83
ข้อเสนอแนะ	86
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	88
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ	93
ภาคผนวก ข รายนามผู้เชี่ยวชาญ	97
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	99
ภาคผนวก ง รายชื่อโรงเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน ที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย	101
ภาคผนวก จ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	103
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	114

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว	62
2	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา	64
3	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	65
4	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านการเรียนการสอน	67
5	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาล ด้านครูผู้สอน	68
6	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน	69
7	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	70
8	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	71

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครอง ที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านการประเมินผล	73

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การจัดการศึกษามีความสำคัญเป็นอย่างมากในการพัฒนามนุษย์เพราะการศึกษาเป็นกุญแจสำคัญในการที่จะพัฒนาคนให้มีคุณภาพพร้อมคุณธรรมและรอบรู้อย่างเท่าทัน การพัฒนาคุณภาพของคนและสังคมไทยคู่สังคมแห่งปัญญาและการเรียนรู้ในระยะ 5 ปี ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนใน 3 มิติ คือ การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้ตามความเหมาะสมกับกลุ่มวัย เพื่อให้สามารถรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ก้าวสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคงและสนับสนุน การเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ ในขณะที่เดียวกันมุ่งส่งเสริมคนไทยให้มีสุขภาพที่ดี ควบคู่กับการเสริมสร้างคนไทยให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีสันติสุข การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพและความปลอดภัยในการดำเนินชีวิต การพัฒนาคนให้มีคุณธรรมนำความรู้เกิดภูมิคุ้มกัน โดยมุ่งเตรียมเด็กและเยาวชนทั้งด้านจิตใจ ทักษะชีวิตและความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต การพัฒนาสมรรถนะและทักษะแรงงานเร่งผลิตคนเพื่อตอบสนองการพัฒนาประเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องผลักดันให้ครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนา และสถาบันศาสนาร่วมกันพัฒนาเด็กและเยาวชน ให้มีพื้นฐานด้านจิตใจที่ดีงาม เป็นคนดี ห่างไกลอบายมุขและยาเสพติด มีภาวะผู้นำ อุทิศตน เพื่อส่วนรวมและเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ให้กับพ่อแม่ในการดูแลสุขภาพและพัฒนาเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดทั้งทางจิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ฝึกให้เด็กคิด วิเคราะห์อย่างมีเหตุผล เป็นระบบรู้จักเข้าใจและสามารถควบคุมตนเองได้อย่างเหมาะสม รู้ถึงความสามารถที่ตนมีอยู่และร่วมมือกับผู้อื่นผ่านการเรียนรู้ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2550: 6)

ปฐมวัยเป็นช่วงเวลาที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาบุคลิกภาพของชีวิตมนุษย์ เพราะ 5 ปีแรกของชีวิตเป็นช่วงที่ร่างกายและสมองมีอัตราในการเจริญเติบโตสูงมาก เมื่อเปรียบเทียบกับวัยอื่นเป็นช่วงอายุที่มีอัตราของการพัฒนาสูงสุดเป็นจังหวะทองของการวางรากฐาน การพัฒนาความเจริญเติบโตในทุกด้านถ้าเด็กได้รับการเลี้ยงดูที่ดีและถูกต้องตามหลักจิตวิทยาและหลักวิชาการอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เด็กก็จะพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพ เติบโตเป็นสมาชิกที่ดีของ

ครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544: 1)
การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย จึงเป็นภารกิจที่รัฐและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญ

ทิศทางของการจัดการศึกษาปฐมวัยของไทย เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ตามหลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) 2545 เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตลอดชีวิต ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย โดยร่วมกันจัดทำนโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็ก ซึ่งเป็นการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อม สามารถจัดได้ในสถานศึกษาเช่นเดียวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน คือ จัดในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย โรงเรียน หรือศูนย์การเรียนรู้ การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน ท้องถิ่น และสถานศึกษาเอกชนสามารถจัดการศึกษาปฐมวัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543: 8) นอกจากนี้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยยังได้กำหนดหลักการให้เด็กทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการ ตลอดจนการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม ด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาดังกล่าว เพื่อให้เด็กมีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นของพัฒนาการทุกด้าน อย่างสมดุลและเต็มตามศักยภาพ

ปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีความจำเป็นที่จะต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่น ศรัทธา ส่งบุตรหลานเข้ามาเรียน การที่ผู้ปกครองจะตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้าเรียนในโรงเรียนใดนั้น ย่อมคาดหวังให้บุตรหลานได้รับการศึกษาที่ดีที่สุด แต่เนื่องจากพื้นฐานของผู้ปกครองที่ต้องการส่งบุตรหลานเข้ามาเรียนนั้นมีความต้องการที่แตกต่างกัน ผู้ปกครองบางกลุ่มอาจต้องการให้โรงเรียนเน้นการเรียนการสอนแบบเตรียมความพร้อม ในขณะที่ผู้ปกครองบางกลุ่มอาจต้องการให้โรงเรียนเน้นการเรียนการสอน ให้เด็กสามารถอ่านออกเขียนได้ เพื่อเข้าศึกษาต่อในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนที่มีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองในการนำบุตรหลานเข้าเรียน ความคาดหวังที่หลากหลายของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาทำให้โรงเรียนเอกชนต่างๆ มีทิศทางการพัฒนาจุดเน้นการจัดการศึกษาที่แตกต่างกันออกไป

จากการศึกษางานวิจัยของ วิชชุดา งามปลอด (2540) ที่ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนให้เน้นเตรียมความพร้อม ด้านครูผู้สอนให้ครูเอาใจใส่เด็กมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ด้านสื่อการเรียนการสอนให้ใช้สื่อประเภทเสริมความพร้อมทางคณิตศาสตร์ และกิจกรรมอื่นๆ ด้านการจัดสภาพแวดล้อมมีห้องเรียนที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ อากาศถ่ายเทสะดวก มีเครื่องเล่นที่เหมาะสม ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ ให้จัดอาหารว่างและอาหารกลางวันให้ถูกต้องตามหลักโภชนาการ และด้านการประเมินให้ทำการประเมินผลเดือนละครั้ง ซึ่งในขณะนั้นโรงเรียนอนุบาลเอกชนในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีเพียง 2 โรงเรียนเท่านั้น และในช่วงระยะเวลา 12 ปีที่ผ่านมาพบว่าปริมาณโรงเรียนเพิ่มขึ้นจาก 2 โรงเรียนเป็น 7 โรงเรียน สะท้อนให้เห็นว่าผู้ปกครองที่มีบุตรหลานอยู่ในช่วงปฐมวัย มีความสนใจและเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย และจากการที่สภาพสังคมเปลี่ยนแปลงในตลอด 12 ปีที่ผ่านมา อาจทำให้ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เปลี่ยนแปลงไป ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นนักการศึกษาปฐมวัย และมีภูมิลำเนาอยู่ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงมีความสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อนำข้อมูลนี้ให้โรงเรียนอนุบาลเอกชนนำไปส่งเสริม ปรับปรุงการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ผลการวิจัยนี้จะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้มีความสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการจัดการศึกษาปฐมวัย 7 ด้านดังนี้ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดบริการให้กับนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการประเมินผล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้วิจัยในครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษา อยู่ในระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3 ภาคปลายปีการศึกษา 2552 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชนในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งประกอบด้วย 7 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลบ้านเด็ก โรงเรียนอนุบาลกัญพัฒนา โรงเรียนอนุบาลบัณฑิต โรงเรียนอนุบาลเวียงสระศึกษา โรงเรียนเพื่อนลูกรัก โรงเรียนอนุบาลขวัญแม่ โรงเรียนปัญญาทิพย์

นิยามศัพท์

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

ความคาดหวัง หมายถึง ความคิดเห็นที่ผู้ปกครองมุ่งหวังต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ให้เป็นไปตามที่ปรารถนาจะให้เกิดขึ้นและมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา

ผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ทำหน้าที่ในการเลี้ยงดูเอาใจใส่ให้การอบรมสั่งสอน ส่งเสียค่าใช้จ่าย และให้การศึกษาแก่บุตรหลาน อาจเป็น บิดา มารดา หรือปู่ย่า ตายาย และบุคคลอื่นที่เป็นผู้ปกครองของเด็กที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง โรงเรียนที่เปิดสอนโดยครอบคลุม โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอนุบาลเพียงระดับเดียว โรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอนุบาลและระดับประถมศึกษา และโรงเรียนที่เปิดสอนในระดับอนุบาลถึงมัธยมศึกษา

การจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนในด้าน การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดบริการ ให้กับนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการประเมินผล

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการ ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา เป็นการจัดกิจกรรมที่ครูและเด็กมีส่วนร่วมด้วยกันทั้ง 2 ฝ่าย โดยครูเป็นผู้สนับสนุนและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำเรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง

สื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเครื่องใช้ที่ใช้ประกอบการเรียน การสอน

ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ในสายปฏิบัติการสอนระดับปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาล เอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การจัดบริการให้กับนักเรียน หมายถึง การอำนวยความสะดวกด้านต่างๆ ให้กับเด็ก และผู้ปกครอง ได้แก่ การบริการด้านโภชนาการ ด้านสุขภาพอนามัย และความปลอดภัย

การจัดสภาพแวดล้อม หมายถึง ลักษณะและสภาวะต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก สถานศึกษา ที่มีผลต่อพฤติกรรมของนักเรียน

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง ความร่วมมือและความสัมพันธ์ อันดีระหว่าง โรงเรียนกับผู้ปกครอง

การประเมินผล หมายถึง วิธีการที่ใช้ในการประเมินผลการพัฒนาการของเด็ก ระดับก่อน ประถมศึกษา จากพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาว่าได้รับบรรลุตามจุดประสงค์ และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่

บทที่ 2

การตรวจสอบเอกสาร

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับ ดังนี้

1. ความหมายและทฤษฎีความคาดหวัง
 - 1.1 ความหมายของความคาดหวัง
 - 1.2 ทฤษฎีความคาดหวัง
2. การจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายของการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 2.2 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
3. ขอบข่ายงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย
 - 3.1 การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน
 - 3.2 สื่อการเรียนการสอน
 - 3.3 ครูผู้สอน
 - 3.4 การจัดบริการให้กับนักเรียน

3.5 การจัดสภาพแวดล้อม

3.6 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

3.7 การประเมินผล

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายและทฤษฎีความคาดหวัง

ความหมายของความคาดหวัง

Webster's New World Dictionary (1976 อ้างใน กุลยา ตันผลาชีวะ, 2524) ได้ให้ความหมาย ความคาดหวังว่าหมายถึง สิ่งที่เกิดการณ์ในอนาคต ความคาดหวังในบางสิ่งที่รอคอย

สุพัตรา จุณณะปิยะ (2546: 20) กล่าวว่าไว้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความต้องการของความรู้สึกร การคิด การคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง 3.การคิดในสิ่งที่เป็นไปได้ถึงระดับผลงานที่บุคคลกำหนดหรือคาดหมายว่าจะทำได้ เป็นผลมาจากประสบการณ์เดิมของบุคคลที่มีความต้องการบางอย่างจากบางคน และความต้องการให้บางคนกระทำบางอย่างให้ตน และสิ่งที่คาดหวังกับสิ่งที่เกิดขึ้นจริงอาจไม่ตรงกันเสมอไป

สรุปได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความต้องการของความรู้สึกร การคิด การคาดคะเน หรือการคาดการณ์ล่วงหน้าในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ทฤษฎีความคาดหวัง

จากการศึกษาทฤษฎีความคาดหวัง อาจกล่าวได้พอสังเขปดังนี้

Bandura (1977: 15) ศึกษาแนวความคิดที่เรียกว่า ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม กล่าวว่า ความคาดหวังของมนุษย์ที่มีผลต่อการตัดสินใจที่จะกระทำพฤติกรรมหรือไม่นั้น มี 2 ชนิด ความคาดหวังเกี่ยวกับผลกรรม เป็นการประมาณบุคคลว่าพฤติกรรมใดนำไปสู่ผลกรรมใด และความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน เป็นการประมาณความสามารถของตนในการกระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ผลกรรมที่คาดหวังไว้ และ Bandura (1977: 81-82) ได้เสนอองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความคาดหวังของตน ดังนี้

1. ความสำเร็จในการทำงาน (Performance Accomplishment) เป็นประสบการณ์ตรง จึงมีผลต่อความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคลอย่างมาก ความสำเร็จในการทำงานจะเป็นตัวเพิ่มความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของบุคคล และการไม่ประสบผลสำเร็จในการทำงานหลายครั้งซ้ำกัน จะเป็นตัวลดความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตน ในกรณีที่ความคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถเกิดจากการประสบความสำเร็จหลายครั้ง จะเป็นแรงเสริมในการทำงานต่อไป แม้งานจะยากเพียงใด บุคคลจะเพิ่มความพยายามเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ
2. การได้เห็นประสบการณ์ผู้อื่น (Vicarious Experienced) เป็นสิ่งแนะหรือตัวแบบที่บุคคลนำมาพิจารณาความสามารถของตน เมื่อบุคคลสังเกตเห็นผู้อื่นๆ ได้รับความสำเร็จในการทำงานบางอย่าง โดยไม่มีผลเสียหายนมาก ทำให้เกิดความคาดหวังว่าตนก็สามารถทำงานนั้นได้ถ้าตั้งใจและพยายาม
3. การพูดยกย่องจากผู้อื่น (Verbal Persuasion) เป็นการรับเอาคำแนะนำชักจูงของผู้อื่นมาเป็นข้อมูลเพื่อพิจารณาความสามารถของตน ทำให้บุคคลเกิดความเชื่อมั่นว่าตนมีความสามารถที่จะทำงานได้สำเร็จ ถึงแม้ว่าจะเคยทำงานไม่สำเร็จแล้ว เป็นการเพิ่มกำลังใจและความมั่นใจ
4. ความตื่นตัวทางอารมณ์ (Emotional Arousal) บุคคลจะรับรู้ว่าคุณตื่นเต้นเมื่อมีความวิตกกังวลหรือความกลัวจากอาหารกระตุ้นของร่างกาย ในสภาวะที่ร่างกายถูกกระตุ้นมากมักจะทำให้การงานได้ผลไม่ดี หากบุคคลรับรู้ว่าคุณมีความวิตกกังวลในระดับสูง บุคคลจะคาดหวังเกี่ยวกับความสามารถของตนในการทำงานนั้นในระดับต่ำ

Vroom (1996: 52-63) ให้ทัศนะที่เป็นรูปแบบของการจูงใจตามความคาดหวังว่า แรงจูงใจคือผลของความสัมพันธ์ องค์ประกอบ 3 ประการด้วยกันที่เรียกว่า “ทฤษฎี VIEW ซึ่งอธิบายไว้ดังนี้

1. การให้คุณค่า (Value) หมายถึง ความรู้สึกทางบวกหรือทางลบที่บุคคลมีผลต่อผลลัพธ์ในการทำงาน เช่น ครูชื่นชอบกับการเป็นหัวหน้า การได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าจะมีคุณค่าสำหรับเขา แสดงว่าให้คุณค่าสูงกับการเป็นหัวหน้า

2. การเชื่อมโยง (Instrumentality) หมายถึง การเชื่อมโยง การรับรู้ระหว่างงานกับผลตอบแทนที่ชานชอบที่จะได้รับ เช่น ครูชื่นชอบกับการที่ผู้บริหารชมเชย จึงเตรียมการสอนมาเป็นอย่างดี โดยเชื่อมโยงว่าถ้าผลการสอนออกมามีดี ผู้บริหารจะยกย่องชมเชยตน แสดงว่ามี การเชื่อมโยง

3. ความคาดหวัง (Expectancy) หมายถึง การที่บุคคลรับรู้ถึงความเป็นไปได้ที่ตน จะทำงานสำเร็จ เช่น จากการศึกษาที่ครูเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ทำให้ครูรับรู้ว่าจะประสบความสำเร็จในการสอน แสดงว่ามีความคาดหวังสูง

สรุปได้ว่า ความคาดหวัง หมายถึง ความมุ่งหวังในตัวของบุคคลนั้นๆ เมื่อบุคคลมีความต้องการในหลายสิ่งหลายอย่างเกิดขึ้น บุคคลย่อมต้องเกิดความพยายามดิ้นรนแสวงหา เพื่อตอบสนองต่อความต้องการที่เกิดขึ้น โดยการกระทำพฤติกรรมที่จะนำไปสู่ผลกรรมที่มุ่งหวังไว้

การจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย เป็นการเตรียมความพร้อมสำหรับเด็ก นักเรียน จะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง จากสภาพแวดล้อมรอบตัว การกระทำ การรับรู้จากรูปธรรมมากกว่านามธรรม การได้รับคำชมเชย จะช่วยให้เกิดมีความภูมิใจ ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนให้เด็กวัยนี้ ที่มีประสิทธิภาพ ควรนำวิชาการต่างๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน เป็นกิจกรรมที่ได้สัดส่วน เหมาะสม กับความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยมีครูเป็นผู้แนะนำการทำกิจกรรมต่างๆ และให้เด็ก เป็นผู้นำทำกิจกรรมเอง การแบ่งประเภทของการจัดกลุ่ม การแก้ปัญหา การใช้ภาษา ตลอดจนเกิดความริเริ่มสร้างสรรค์ ให้สามารถจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาได้อย่างถูกต้อง โดยอาศัย

ผลการวิจัยและทฤษฎีพัฒนาการเด็กอย่างแท้จริง เพื่อให้เด็กแต่ละคนพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของตน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2543: 5 – 6)

ความหมายการจัดการศึกษาปฐมวัย

Woodill (1992) ได้ให้ความหมายคำว่า “การศึกษาปฐมวัย” (early childhood education) หมายถึง การบริการ การดูแลและให้การศึกษาแก่เด็กแรกเกิดถึงอายุ 8 ปี โดยจัดเป็นระบบบูรณาการระหว่างการดูแลและการให้การศึกษาแก่เด็กเข้าด้วยกัน เรียกว่า Educare โดยการศึกษาปฐมวัยครอบคลุมถึงการดูแลเด็กทารก การดูแลเด็กเล็ก และ โรงเรียนอนุบาล (กุลยา ตันติผลาชีวะ, 2542: 14 อ้างถึง Woodill, 1992)

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 15) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยอยู่ระหว่างการเจริญเติบโตและพัฒนาที่เป็นลำดับ เด็กเรียนรู้การนั่งก่อนการยืน การพัฒนานี้ก้าวไปที่สูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเด็กจะสะสมประสบการณ์ที่ง่ายไปสู่ความซับซ้อนซึ่งการเรียนรู้ที่ดีคือให้เด็กได้รับประสบการณ์และได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2540: 1) กล่าวว่า ประสบการณ์มีความหมายครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ได้ หากแต่เด็กซึ่งเป็นผู้รับประสบการณ์นั้นได้มีการเรียนรู้ สะสมความรู้ ความสามารถและความรู้สึกต่างๆ ไว้ในตนเอง ดังจะเห็นได้ว่าชีวิตวัยเด็กทุกคนนั้นได้เรียนรู้หลายสิ่งหลายอย่างจากชีวิตประจำวันในบ้าน ในชุมชน จากพ่อแม่ ตลอดจนบุคคลใกล้ชิด เด็กจึงได้รับการพัฒนาโดยมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ การเรียนรู้ในระยะเริ่มแรกจึงเกิดขึ้นภายในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545: 7) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัยจะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม อันจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545: 8) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์เป็นหน่วยเรียนรู้ ไม่แบ่งเป็นรายวิชาแต่จัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนเป็นเรื่อง หรือเรียกว่าหน่วย เป็นการนำรายวิชา มาบูรณาการกัน แต่ละเรื่องจะประมวลทุกวิชา ทั้งเนื้อหา และกิจกรรมให้เด็กเรียนรู้

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การจัดการศึกษาสำหรับเด็กแรกเกิดถึง 8 ปี โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาและเตรียมความพร้อมทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจัดในรูปของกิจกรรม บูรณาการผ่านการเล่นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2543: 7 – 10) ได้เสนอหลักการจัดปฐมวัยที่ดี ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 10 ประการ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก พัฒนาการทุกด้านของเด็ก คือ ด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา มีความสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน ซึ่งจะพัฒนาได้จากการที่ผู้ใหญ่ให้การส่งเสริมและให้คำแนะนำในทางที่ดีเหมาะสมกับเด็กแต่ละคน เด็กจะพัฒนาทางด้านสังคม และสติปัญญาได้จากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อนด้วยตนเอง
2. หลักสูตร (แนวการจัดประสบการณ์) เป้าหมายหลักสูตร ส่งเสริมให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้อย่างมีชีวิตชีวา และให้ได้รับประสบการณ์หลากหลายจากการทำกิจกรรมและการเล่น โดยให้สอดคล้องกับการพัฒนาของเด็กเกี่ยวกับชีวิตในชุมชนและในโลก หลักสูตรไม่ได้เป็นแต่เพียงเป้าหมายของการจัดการเรียนการสอนหรือการกำหนดแผนการจัดกิจกรรมเท่านั้น หากยังรวมถึงตารางกิจกรรมประจำวันของเด็ก ในการนำหลักสูตรไปใช้กับเด็กควรใช้หลักที่ว่า เด็กเรียนรู้จากกระทำด้วยตัวของเด็กเอง และจากประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรม ซึ่งจะเป็นการพัฒนาความคิดรวบยอดให้แก่เด็ก
3. ปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองควรได้รับข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าเยี่ยมโรงเรียนและมีส่วนสนับสนุนในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็ก เพราะเด็กมีความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว โรงเรียนจึงควรให้ความสำคัญแก่ครอบครัวของเด็กด้วย จึงจะสามารถจัดการศึกษาที่สนอง

ความต้องการของเด็กได้อย่างเหมาะสม การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนควรตั้งอยู่บนรากฐานที่ว่าผู้ปกครองเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กอันดับแรก

4. คุณสมบัติของบุคลากรและพัฒนาบุคลากร โรงเรียนต้องเข้าใจในพัฒนาการและความต้องการของเด็ก คุณภาพบุคลากรเป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดต่อคุณภาพของหลักสูตรอนุบาลศึกษา การวิจัยพบว่าการศึกษาอบรมบุคลากรเรื่องพัฒนาเด็กหรือการศึกษาอนุบาล มีความสัมพันธ์กับผลที่เกิดขึ้นแก่เด็ก เช่น ทำให้เด็กมีความสัมพันธ์กับผู้ใหญ่ดีขึ้น และพัฒนาการทางภาษาและสติปัญญาดีขึ้น

5. การบริหารงาน วิธีการบริหาร โรงเรียนมีผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมในโรงเรียน ทุกเรื่อง การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพจะสร้างสรรค์ให้เกิดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการจัดดูแลเด็กให้มีคุณภาพดี การบริหารงานที่มีประสิทธิภาพรวมถึงการสื่อสารที่ดีความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนมีความมั่นคงทางการเงิน และให้ความสนใจต่อความต้องการและสภาพการทำงานของบุคลากร

6. บุคลากร สิ่งสำคัญที่จะกำหนดคุณภาพของโรงเรียน คือ การจัดทำหน้าที่รับผิดชอบของบุคลากร ซึ่งควรคำนึงถึงความรู้ ความสามารถ และอัตราส่วนที่เหมาะสม ซึ่งจะมีผลต่อการดูแลเด็กแต่ละคน จากผลการวิจัยยืนยันว่า บุคลากรที่รับผิดชอบเด็กจำนวนน้อย จะมีผลต่อการพัฒนาของเด็ก ก่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับเด็ก ลดความก้าวร้าว และทำให้เด็กมีความร่วมมือกันมากขึ้น

7. การจัดสภาพแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทางกายมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการทั้งหมดของเด็กและผู้ใหญ่ การจัดพื้นที่และสิ่งบางอย่างมีคุณภาพ มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของเด็กและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคลากรกับเด็ก ขนาดของพื้นที่ การจัดการ และการใช้พื้นที่ทั้งในและนอกอาคาร จำเป็นต้องมีการประเมิน

8. สุขภาพอนามัยและความปลอดภัย การจัดสภาพแวดล้อมที่เน้นความปลอดภัยและถูกสุขลักษณะเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง การวางแผนหลักสูตรที่ดีหรือปฏิสัมพันธ์ทางบวกระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่ โรงเรียนอนุบาลที่มีคุณภาพต้องมุ่งป้องกันการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุ และเตรียมการสำหรับเหตุฉุกเฉินที่อาจเกิดขึ้น ตลอดจนให้การศึกษแก่เด็กในด้านการฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

9. อาหารและการบริหารเด็ก ต้องได้รับอาหารที่มีประโยชน์และมีคุณค่า จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการของร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยได้รับการเรียนรู้เกี่ยวกับนิสัยในการกินอาหารที่ถูกต้อง

10. การประเมินผล การประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเป็นระบบ เป็นสิ่งจำเป็นเพื่อปรับปรุงและรักษาระดับคุณภาพของโรงเรียน การประเมินผลจึงขึ้นอยู่กับเป้าหมายและความต้องการที่จะชี้จุดเด่นจุดด้อย ตามองค์ประกอบของหลักสูตรอนุบาลที่ดี

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 5-7) ได้กล่าวถึงหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับ ต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนารวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก พัฒนาเด็กให้รู้สึกเป็นสุขในปัจจุบันมิใช่เพียงเพื่อเตรียมเด็กสำหรับอนาคตข้างหน้าเท่านั้น

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็ก ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ผู้สอนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาดปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือนหนึ่งสังคมที่มีคุณค่าสำหรับเด็กแต่ละคนจะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้หรือสั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ

และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้ และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้นผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อนเพื่อจะได้วางแผนสร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุง ใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะกับเด็ก

4. การบูรณาการการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่าหนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้จากหลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้นเป็นหน้าที่ของผู้สอนต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวัน ให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะ หลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงานสามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพ การจัดการศึกษาให้กับเด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็กจะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการร่วมกัน ดังนั้นผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้มิได้หมายความว่าพ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

สรุปได้ว่า หลักการในการจัดการศึกษาปฐมวัย หมายถึง การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในทุกด้าน จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กอยู่ในที่ที่ปลอดภัย สะอาด อากาศถ่ายเทสะดวก มีบรรยากาศที่ผ่อนคลายได้เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับเด็ก มีของเล่นที่หลากหลาย จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการ และการเรียนรู้ของเด็กโดยครูเป็นผู้สนับสนุน และร่วมเรียนกับเด็ก ประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก โดยครูจะต้องสังเกตและประเมินการสอนของตนเองควบคู่ไปกับพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็ก สร้างความสัมพันธ์กับครอบครัวเด็กผู้ปกครองมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน

ขอบข่ายงานที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย

จากการศึกษาหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยพบว่า ขอบข่ายงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาปฐมวัยมีทั้งหมด 7 ด้านดังนี้ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดบริการให้กับเด็ก ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการประเมินผล

การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 52-66) ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. หลักการจัดประสบการณ์

1.1 จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง

1.2 เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่

1.3 จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต

1.4 จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์

1.5 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

2. แนวทางการจัดประสบการณ์

2.1 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

2.2 จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า ได้เคลื่อนไหว ตำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง

2.3 จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้

2.4 จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก

2.5 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่น กับผู้ใหญ่ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่างๆ กัน

2.6 จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก

2.7 จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวัน ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

2.8 จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในสภาพจริงโดยไม่ได้คาดการณ์ไว้

2.9 ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผน การสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ

2.10 จัดทำสารนิเทศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำข้อมูลที่ได้มาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

3. การจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.1.1 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กในแต่ละวันและยืดหยุ่นได้ตามความต้องการและความสนใจของเด็ก เช่น

วัย 3 ขวบ	มีความสนใจช่วงสั้นประมาณ	8	นาที
วัย 4 ขวบ	มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ	12	นาที
วัย 5 ขวบ	มีความสนใจอยู่ได้ประมาณ	15	นาที

3.1.2 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

3.1.3 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ใช้เวลาประมาณ 40-60 นาที

3.1.4 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้อง กิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อย และกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและครูเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้ กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

3.2 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน

3.2.1 กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้อวัยวะต่างๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

3.2.2 กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว เป็นต้น

3.2.3 กิจกรรมการพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้ที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาท และปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

3.2.4 กิจกรรมพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดีแสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวันมีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหารเช้า พักผ่อนนอนหลับ ขี่ถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่น และงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวม เก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ เป็นต้น

3.2.5 กิจกรรมพัฒนาการคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้ สนทนาอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก ค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล การทดลองนอกสถานที่ประกอบอาหารหรือจัดเด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัยอย่าง หลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อยกลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

3.2.6 กิจกรรมพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอด ความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรม ทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรม ทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

3.2.7 เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึก และเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัวโดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อใช้ในการเคลื่อนไหว และจังหวะตามจินตนาการ ให้ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมุติในมุมเล่นต่างๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้าง สิ่งต่างๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรง ต่างๆ เป็นต้น

3.3 รูปแบบการจัดกิจกรรมประจำวัน

3.3.1 กิจกรรมเสรี การเล่นตามมุม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระ ตามมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์หรือศูนย์การเรียนรู้ ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติศึกษา มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่างๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาส เลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม อนึ่ง กิจกรรมเสรีนอกจากให้เด็กเล่นตามมุมแล้ว อาจให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่าง ๆ

3.3.2 กิจกรรมสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ช่วยเด็กให้แสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ โดยใช้ศิลปะ เช่น การเขียนภาพ การปั้น การฉีก-ปะ การตัดปะ การพิมพ์ภาพ การร้อย การประดิษฐ์ หรือวิธีการอื่นที่เด็กได้คิดสร้างสรรค์ และเหมาะกับพัฒนาการ เช่น การเล่นพลาสติกสร้างสรรค์ การสร้างรูปจากกระดานปักหมุด เป็นต้น

3.3.3 กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้เคลื่อนไหว ส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างอิสระตามจังหวะ โดยใช้เสียงเพลง คำคล้องจอง ซึ่งจังหวะและดนตรี ที่ใช้ประกอบ ได้แก่ เสียงตบมือ เสียงเพลง เสียงเคาะไม้ เคาะเหล็ก รำมะนา กลอง ฯลฯ มาประกอบการเคลื่อนไหว เพื่อส่งเสริมให้เด็กเกิดจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ เด็กวัยนี้ร่างกาย กำลังอยู่ในระหว่างพัฒนา การใช้ส่วนต่างๆ ของร่างกายยังไม่ผสมผสานหรือประสานสัมพันธ์กัน อย่างสมบูรณ์

3.3.4 กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมในวงกลม เป็นกิจกรรมที่มุ่งเน้น ให้เด็กได้พัฒนาทักษะการเรียนรู้ ฝึกการทำงานและอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่มทั้งกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่จัดมุ่งฝึกให้เด็กได้มีโอกาสฟัง พูด สังเกต คิดแก้ปัญหาให้เหตุผลและฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดความคิดรวบยอดเกี่ยวกับเรื่องที่เรียน โดยจัดกิจกรรมด้วยวิธีต่างๆ เช่น สนทนา อภิปราย สาธิต ทดลอง เล่นิทาน เล่นบทบาทสมมติ ร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง ศึกษานอกสถานที่ เชิญวิทยากรมาให้ความรู้ เป็นต้น

3.3.5 กิจกรรมกลางแจ้ง เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้มีโอกาสออกไปนอกห้องเรียน เพื่อออกกำลังเคลื่อนไหวร่างกายและแสดงออกอย่างอิสระ โดยยึดความสนใจและความสามารถ ของเด็กแต่ละคนเป็นหลัก กิจกรรมกลางแจ้งที่ผู้สอนควรจัดให้เด็กได้เล่น

3.3.6 เกมการศึกษา เป็นเกมที่ช่วยพัฒนาสติปัญญา มีกฎเกณฑ์กติกาต่างๆ เด็กสามารถเล่นคนเดียวหรือเล่นเป็นกลุ่มได้ ช่วยให้เด็กรู้จักสังเกต คิดหาเหตุผลและเกิดความคิด รวบยอด เกี่ยวกับสี รูปร่าง จำนวน ประเภท และความสัมพันธ์เกี่ยวกับพื้นที่ ระยะ เกม การศึกษาที่เหมาะสมสำหรับเด็กวัย 3-5 ปี เช่น เกมจับคู่ แยกประเภท จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ โดมิโน ลอตโต ภาพตัดต่อ ต่อแบบ เป็นต้น

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน หมายถึง กิจกรรมที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน และสามารถยืดหยุ่นได้ตามความเหมาะสม โดยยึดหลักการจัด ประสบการณ์ แนวทางการจัดประสบการณ์ และการจัดกิจกรรมประจำวัน

สื่อการเรียนการสอน

สื่อการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งเร้าที่กระตุ้นให้เด็กอยากรู้ในกระบวนการเรียนการสอน การจัดสื่อต้องให้เหมาะสมกับเด็ก มีความคงทนและเด็กสามารถหยิบจับใช้สอยได้ถนัดมือ สิ่งของ ภาพ เครื่องใช้ตลอดจนบุคลลากร วิธีการ สถานที่ต่างๆ ที่ใช้ประกอบการเรียนการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนบังเกิดผลดี

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533: 145) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับสื่อการสอนระดับปฐมวัยไว้ดังนี้

1. สื่อการสอนของเด็กปฐมวัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ โดยสื่อดังกล่าวมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยทั้งในแง่ที่เป็นตัวกลางช่วยให้ครูปฐมวัยสามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ ค่านิยม ทักษะคติ และทักษะที่ตนมีไปให้แก่เด็กปฐมวัยอย่างมีประสิทธิภาพ และในแง่ที่เป็นสิ่งเร้าช่วยกระตุ้นให้เด็กปฐมวัยแสดงพฤติกรรมต่างๆ เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการและประสบการณ์การเรียนรู้ของตน
2. การรับรู้ด้วยสื่อของเด็กปฐมวัยยังอยู่ในขอบเขตจำกัด เพราะเป็นระยะที่เด็กเพิ่งเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและมีประสบการณ์ใหม่ไม่มากนัก เมื่อเทียบกับเด็กที่มีอายุมากกว่า ดังนั้นการเลือกใช้อุปกรณ์ ความสามารถของเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งที่ครูพึงตระหนักและคำนึงอยู่เสมอ
3. สื่อเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยควรเป็นสื่อที่เด็กในวัยนี้สามารถรับรู้หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้โดยง่าย สื่อที่เลือกใช้แต่ละชนิดควรเน้นการพัฒนาพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กได้เด่นชัดและควรให้ประสบการณ์ขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องต่อการเรียนรู้ของเด็กเมื่อเข้าสู่วัยที่สูงขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 74) ได้กล่าวว่า สื่อ เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราว เนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน สื่อเป็นตัวกลางนำความรู้จากผู้สอนสู่เด็ก ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามจุดประสงค์ที่วางไว้ ช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้สิ่งที่ป็นนามธรรมเข้าใจยากกลายเป็นรูปธรรมที่เด็กเข้าใจง่าย เรียนรู้ได้ง่าย รวดเร็ว เพลิดเพลิน เกิดการเรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 74-80) ได้เสนอสื่อประกอบการจัดกิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรมเสรี การเล่นตามมุม

1.1 มุมบทบาทสมมติ อาจจัดเป็นมุมเล่น และมีตัวอย่างสื่อ ดังนี้

1.1.1 มุมบ้าน ของเล่นเครื่องใช้ในครัวขนาดเล็ก หรือของจำลอง เช่น เตา กะทะ ครก กาน้ำ เหยง มีดพลาสติก หม้อ จาน ช้อน ถ้วยชาม กะละมัง เป็นต้น เครื่องเล่น ตุ๊กตา เสื้อผ้าตุ๊กตา เตียง เพลเด็ก ตุ๊กตา เครื่องแต่งบ้านจำลอง เช่น ชุดรับแขก โต๊ะเครื่องแป้ง หมอนอิง กระจกขนาดเห็นเต็มตัว หวี คลับแป้ง เป็นต้น เครื่องแต่งกายบุคคลอาชีพต่างๆ ที่ใช้แล้ว เช่น ชุดเครื่องแบบทหาร ตำรวจ ชุดเสื้อผ้าผู้ใหญ่ชายและหญิง รองเท้า กระเป๋าถือที่ไม่ใช่แล้ว เป็นต้น โทรศัพท์ เตารีดจำลอง ที่รีดผ้าจำลอง ภาพถ่ายและรายการอาหาร

1.1.2 มุมหมอ เครื่องเล่นจำลองแบบเครื่องมือแพทย์และอุปกรณ์การรักษาผู้ป่วย เช่น หูฟัง เสื้อคลุมหมอ อุปกรณ์สำหรับเลียนแบบการบันทึกข้อมูลผู้ป่วย เช่น กระดาษ ดินสอ เป็นต้น

1.1.3 มุมร้านค้า กถ่องและขวดผลิตภัณฑ์ต่างๆที่ใช้แล้ว อุปกรณ์ประกอบการเล่น เช่น เครื่องคิดเลข ลูกคิด ธนบัตรจำลอง เป็นต้น

1.2 มุมบล็อก อาจจะจัดให้มีไม้บล็อกหรือแท่งไม้ที่มีขนาดและรูปทรงต่างๆ กัน จำนวนตั้งแต่ 50 ชิ้นขึ้นไป ของเล่นจำลอง เช่น รถยนต์ เครื่องบิน รถไฟ คน สัตว์ ต้นไม้ ภาพถ่ายต่างๆ ที่จัดเก็บไม้บล็อกหรือแท่งไม้ อาจเป็นชั้น ลังไม้หรือพลาสติก แยกตามรูปทรง ขนาด

1.3 มุมหนังสือ อาจจะจัดให้มีหนังสือภาพนิทาน สมุดภาพ หนังสือภาพที่มีคำและประโยคสั้น ๆ พร้อมภาพ ชั้นหรือที่วางหนังสือ อุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ในการสร้างบรรยากาศการอ่าน เช่น เสื้อ พรม หมอน เป็นต้น สมุดเขียนยืมหนังสือกลับบ้าน อุปกรณ์สำหรับการเขียน อุปกรณ์เสริม เช่น เครื่องเล่นเทป ดับเบิลนิทานพร้อมหนังสือนิทาน หูฟัง เป็นต้น

1.4 มุมวิทยาศาสตร์ หรือมุมธรรมชาติศึกษา อาจจะจัดให้มีวัสดุต่างๆ จากธรรมชาติ เช่น เมล็ดพืชต่างๆ เปลือกหอย ดิน หิน แร่ เป็นต้น เครื่องมือเครื่องใช้ในการสำรวจ สังเกต ทดลอง เช่น แวนชยาย แม่เหล็ก เข็มทิศ เครื่องชั่ง เป็นต้น

2. เกมการศึกษา สื่อประเภทเกมการศึกษา มีดังนี้

2.1 เกมจับคู่ ได้แก่ จับคู่รูปร่างที่เหมือนกัน จับคู่ภาพเงา จับคู่ภาพที่ซ่อนอยู่ในภาพหลัก จับคู่สิ่งที่มีความสัมพันธ์กัน สิ่งที่ใช้คู่กัน จับคู่ภาพส่วนเต็มกับส่วนย่อย จับคู่ภาพกับโครงร่าง จับคู่ภาพชิ้นส่วนที่หายไป จับคู่ภาพที่เป็นประเภทเดียวกัน จับคู่ภาพที่ซ่อนกัน จับคู่ภาพสัมพันธ์แบบตรงกันข้าม จับคู่ภาพที่สมมาตรกัน จับคู่แบบอุปมาอุปไมย จับคู่แบบอนุกรม

2.2 เกมภาพตัดต่อ ได้แก่ ภาพตัดต่อที่สัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้ต่างๆ เช่น ผลไม้ ผัก เป็นต้น

2.3 เกมจัดหมวดหมู่ ได้แก่ ภาพสิ่งต่างๆ ที่นำมาจัดเป็นพวกๆ ภาพเกี่ยวกับประเภทของใช้ในชีวิตประจำวัน ภาพจัดหมวดหมู่ตามรูปร่าง สี ขนาด รูปทรงเรขาคณิต

2.4 เกมวางภาพต่อปลาย (โดมิโน) ได้แก่ โดมิโนภาพเหมือน โดมิโนภาพสัมพันธ์

2.5 เกมเรียงลำดับ ได้แก่ เรียงลำดับภาพเหตุการณ์ต่อเนื่อง เรียงลำดับขนาด

2.6 เกมศึกษารายละเอียดของภาพ (ลอตโต)

2.7 เกมจับคู่แบบตารางสัมพันธ์ (เมตริกเกม)

2.8 เกมพื้นฐานการบวก

3. กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมในวงกลม อาจจะจัดให้มีสื่อดังนี้ สื่อของจริง ที่อยู่ใกล้ตัวและสื่อจากธรรมชาติหรือวัสดุท้องถิ่น เช่น ต้นไม้ ใบไม้ เปลือกหอย เสื้อผ้า เป็นต้น สื่อที่จำลองขึ้น เช่น ลูกโลก ตุ๊กตาสัตว์ เป็นต้น สื่อประเภทภาพ เช่น ภาพพลิก ภาพโปสเตอร์ หนังสือภาพ เป็นต้น สื่อเทคโนโลยี เช่น วิทยู เครื่องบันทึกเสียง เครื่องขยายเสียง โทรศัพท์ ฯลฯ

4. กิจกรรมกลางแจ้ง อาจจะจัดให้มีสื่อดังนี้ เครื่องเล่นสนาม เช่น เครื่องเล่นสำหรับปีน ป่าย เครื่องเล่นประเภทล้อเลื่อน เป็นต้น ที่เล่นทราย มีทรายละเอียด เครื่องเล่นทราย เครื่องตวง เป็นต้น ที่เล่นน้ำ มีภาชนะใส่น้ำหรืออ่างน้ำวางบนขาตั้งที่มั่นคง ความสูงพอที่เด็กจะยื่นได้พอดี เสื้อคลุมหรือผ้ากันเปื้อนพลาสติก อุปกรณ์เล่นน้ำ เช่น ถ้วยตวง ขวดต่างๆ สายยาง กรวยกรอกน้ำ ตุ๊กตายาง เป็นต้น

5. กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ อาจจะจัดให้มีสื่อดังนี้ เครื่องเคาะจังหวะ เช่น ฉิ่ง เหล็กสามเหลี่ยม กรับ รำมะนา กลอง เป็นต้น อุปกรณ์ประกอบการเคลื่อนไหว เช่น หนังสือพิมพ์ ธิบิ้น แลบผ้า ห่วง หวาย ลูกทราย เป็นต้น

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง สื่อการสอนของเด็กปฐมวัยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ประเภทวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ เป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเนื้อหาจากผู้ส่งไปยังผู้รับในการเรียนการสอน ซึ่งควรเป็นสื่อที่เด็กในวัยนี้สามารถรับรู้หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้โดยง่าย

ครูผู้สอน

ครูอนุบาลนับว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญต่อการศึกษাপฐมวัยมาก เพราะเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดประสบการณ์ และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก นอกจากนี้ครูควรมีคุณลักษณะที่ดี เนื่องจากเป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็ก เด็กจะเลียนแบบบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมต่างๆ ซึ่งได้มีนักการศึกษาได้เสนอ บทบาทหน้าที่ คุณลักษณะของครูปฐมวัยไว้ดังนี้

วาโร เฟ็งสวัสดี (2544: 324) ได้กล่าวถึงบทบาทและหน้าที่ของครูปฐมวัยไว้ดังนี้

1. บทบาทหน้าที่ในการสอน การสอนหรือการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กปฐมวัย ถือเป็นหน้าที่หลักของครูปฐมวัย ก่อนที่จะจัดประสบการณ์ ครูปฐมวัยจำเป็นต้องมีการเตรียมการในด้านต่างๆ เช่น เตรียมเนื้อหาหรือประสบการณ์ที่จะสอน เตรียมสภาพหรือบรรยากาศของห้องเรียน ในระหว่างดำเนินการสอนครูปฐมวัยจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้เด็กได้แสดงออก ได้ใช้ความคิดในการตัดสินใจและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เด็กเกิดความพึงพอใจในบทเรียน เรียนด้วยความสนุกสนาน และสามารถนำเอาความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. บทบาทหน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัยที่มีอายุระหว่าง 3 – 6 ปี เด็กวัยนี้ยังเล็กมาก จำเป็นที่ครูปฐมวัยจะต้องอบรมเลี้ยงดู ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมและระเบียบวินัยต่างๆ เพื่อให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ
3. บทบาทและหน้าที่ในการควบคุมดูแลเด็กเล่น การเล่นถือเป็นการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย การให้เด็กเล่นถือเป็นโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง เด็กเล่นกิจกรรมต่างๆ ได้ตามความพอใจซึ่งจะช่วยส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา
4. บทบาทหน้าที่และงานธุรการในชั้นเรียน งานธุรการในชั้นเรียนปฐมวัย ได้แก่ บัญชีเรียกชื่อ การเขียนแผนการจัดประสบการณ์ หลักฐานการวัดและประเมินผลพัฒนาการ สมุดรายงานประจำตัวเด็ก แบบบันทึกพฤติกรรม หลักฐานเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย เป็นต้น ซึ่งเป็นงานที่ครูปฐมวัยทุกคนต้องทำเพราะจะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวเด็ก ทำให้ทราบพัฒนาการให้ด้านต่างๆ ตลอดจนพฤติกรรมของเด็ก โดยครูปฐมวัยจะนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการแก้ไข และพัฒนาเด็กปฐมวัยต่อไป

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 112-114) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ผู้สอนระดับปฐมวัยไว้ดังนี้

1. บทบาทในฐานะผู้เสริมสร้างการเรียนรู้

1.1 จัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กที่เด็กกำหนดขึ้นด้วยตัวเอง และผู้สอนกับเด็กร่วมกันกำหนด โดยเสริมสร้างพัฒนาการเด็กให้ครอบคลุมทุกด้าน

1.2 ส่งเสริมให้เด็กใช้ข้อมูลแวดล้อม ศักยภาพของเด็ก และหลักวิชาการในการผลิตกระทำ หรือหาคำตอบในสิ่งที่เด็กเรียนรู้อย่างมีเหตุผล

1.3 กระตุ้นให้เด็กร่วมคิด แก้ปัญหา ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองด้วยวิธีการศึกษาที่นำไปสู่การใฝ่รู้ และพัฒนาตนเอง

1.4 จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่สร้างเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้เต็มตามศักยภาพและความแตกต่างของเด็กแต่ละบุคคล

1.5 สอดแทรกการอบรมด้านจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนรู้ และกิจกรรมต่างๆ อย่างสม่ำเสมอ

1.6 ใช้กิจกรรมการเล่นเป็นสื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

1.7 ใช้ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้สอนและเด็กในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

1.8 จัดการประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับสภาพจริงและนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาคุณภาพเด็กเต็มตามศักยภาพ

2. บทบาทในฐานะผู้ดูแลเด็ก

2.1 สังเกตและส่งเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2.2 ฝึกให้เด็กช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน

- 2.3 ฝึกให้เด็กมีความเชื่อมั่น มีความภูมิใจในตนเองและกล้าแสดงออก
 - 2.4 ฝึกการเรียนรู้หน้าที่ ความมีวินัย และการมีนิสัยที่ดี
 - 2.5 จำแนกพฤติกรรมเด็กและสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแก้ปัญหาเฉพาะบุคคล
 - 2.6 ประสานความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา บ้าน และชุมชน เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพและมีมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. บทบาทในฐานะนักพัฒนาเทคโนโลยีการสอน
 - 3.1 นำนวัตกรรม เทคโนโลยีทางการสอนมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับสภาพบริบท สังคม ชุมชน และท้องถิ่น
 - 3.2 ใช้เทคโนโลยีและแหล่งเรียนรู้ในชุมชนในการเสริมสร้างการเรียนรู้ให้แก่เด็ก
 - 3.3 จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อนำไปปรับปรุง พัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และพัฒนาสื่อการเรียนรู้
 - 3.4 พัฒนาตนเองให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ มีคุณลักษณะของผู้ใฝ่รู้ มีวิสัยทัศน์และทันสมัยทันเหตุการณ์ในยุคของข้อมูลข่าวสาร
 4. บทบาทในฐานะผู้บริหารหลักสูตร
 - 4.1 ทำหน้าที่วางแผนกำหนดหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้
 - 4.2 จัดทำแผนการจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีอิสระในการเรียนรู้ ทั้งกายและใจ เปิดโอกาสให้เด็กเล่น ทำงานและเรียนรู้ทั้งรายบุคคลและเป็นกลุ่ม

4.3 ประเมินผลการใช้หลักสูตร เพื่อนำผลการประเมินมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรให้ทันสมัย สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น

ธีรศักดิ์ อัครบวร (2544: 144) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีที่พึงประสงค์มีลักษณะสำคัญ 3 ด้าน คือ

1. ภูมิรู้ ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ คุณสมบัติส่วนตัวที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการที่จะสอนตลอดจนการเป็นผู้มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด เชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ๆ เป็นต้น ภูมิรู้ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของครู ได้แก่ การสอนดีและปกครองดี สามารถอธิบายได้รวบรัดชัดเจน สอนสนุก ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย ควบคุมชั้นเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย เป็นต้น

2. ภูมิธรรม ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ การประพฤติดี เว้นจากอบายมุขทั้งปวง กระทำสิ่งที่ดีที่สุจริต ทั้งกาย วาจา ใจ นอกจากนี้ครูต้องมีจรรยาบรรณและคุณธรรมสูง ซื่อสัตย์ เสียสละ มีเมตตากรุณา ยุติธรรมและमानะอดทน

3. ภูมิฐาน ลักษณะของครูที่ดีในด้านนี้ ได้แก่ บุคลิกภาพที่ดี รูปร่างท่าทางดี แต่งกายสะอาดเรียบร้อย พุดจาไพเราะนุ่มนวล น้ำเสียงชัดเจน มีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นต้น นอกจากนี้ครูยังต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์ดี มีอัธยาศัยไมตรีกับบุคคลทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 197) ได้กล่าวถึงลักษณะของครูอนุบาลที่ดี ไว้ดังนี้

1. มีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดีเกี่ยวกับท่าทาง เช่น การเดิน การยืนให้ถูกท่า และแต่งกายดี เหมาะสมกับสภาพและวัฒนธรรมท้องถิ่นนั้นๆ

2. วาจาสุภาพ น้ำเสียงอ่อนโยน และการพูดกับเด็กต้องใช้คำสุภาพเสมอจะทำให้เด็กมีวาจาดี และประโยคที่พูดกับเด็กควรเป็นประโยคที่สมบูรณ์และชัดเจน

3. ยิ้มแย้มแจ่มใส ยิ้มง่าย น่าพูด น่าคบหาสมาคมด้วย ซึ่งจะช่วยให้เด็กๆ รู้สึกมีความสุขอบอุ่น และโดยเฉพาะในกิจกรรมการเรียนการสอนให้เด็กนั้น ครูผู้สอนควรให้ความเป็นกันเองกับเด็กให้มากที่สุด
4. มีความรักเด็กและปฏิบัติต่อเด็กทุกคนด้วยความรักอย่างแท้จริง และเสมอหน้ากัน การรักเด็กเป็นความรู้สึกที่ละเอียดอ่อน ลึกซึ้ง มักจะมีเฉพาะบุคคล
5. อารมณ์ดี ใจเย็น ผู้ที่อยู่กับเด็กต้องเป็นผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ไม่โกรธง่าย ไม่โมโหร้าย ไม่ตกใจ และตื่นเต้นมากเกินไป มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟังพิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับเด็ก และชี้แจงแก่เด็กอย่างมีเหตุผล
6. เมตตา กรุณา ปกติเด็กเล็กๆ จะมีจิตใจอ่อนโยน ถ้าครูดูแลเด็กด้วยความเมตตากรุณา ก็จะทำให้เด็กกว้างง่ายและเป็นคนดี เมื่อเด็กโตขึ้นก็จะมี ความเมตตากรุณาเช่นเดียวกับครู
7. มีความเป็นระเบียบวินัย สะอาด และประหยัด พร้อมทั้งฝึกเด็กให้เคยชินด้วยการจัดสภาพห้องเรียน เช่น มุมเล่นของเด็กให้เป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักเก็บรักษา ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ
8. ออดทน ครูจะต้องฝึกตนเองให้มีความอดทนเพราะเด็กยังไม่สามารถเข้าใจ และทำอะไรได้เท่าผู้ใหญ่จึงต้องใช้เวลาและความอดทนอย่างมากในการฝึกอบรมเด็ก
9. ขยัน เอาใจใส่ต่อหน้าที่ ไม่เบื่อง่ายในการทำงาน ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอ ไม่ดูดาบขยันทำงานให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี
10. ซื่อสัตย์ ต้องมีความซื่อสัตย์สุจริตและซื่อตรงต่อหน้าที่ของตน ซื่อตรงต่อผู้อื่น ซึ่งจะ เป็นแบบอย่างให้เด็กประพฤติตาม
11. ยุติธรรมและตัดสินใจดี ครูผู้สอนจะต้องมีความยุติธรรมเป็นอย่างดีเมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นจะต้องพิจารณาปัญหาอย่างรอบคอบ วางตนเป็นกลาง รู้จักเหตุและผล และสามารถตัดสินใจกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่จะแก้ปัญหาได้

12. เข้าใจธรรมชาติและความต้องการของเด็กเล็กๆ ว่ายังต้องการความดูแล เอาใจใส่อย่างใกล้ชิด ครูผู้สอนให้ความอบอุ่นแก่เด็กเสมือนคนในครอบครัวของเด็ก สิ่งนี้จะเป็นเครื่องช่วยให้เด็กอยากมาโรงเรียน ฉะนั้นครูผู้สอนจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก วัย 3-6 ปี และสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กได้

13. ชอบศิลปะ ครูสอนเด็กเล็กควรมีความสามารถในการวาดภาพได้ ร้องเพลงได้ การฟืมือได้ เล่นดนตรีได้ เหล่านี้จะช่วยในการสอนเด็กได้อย่างดี

14. สุขภาพดี ครูควรรักษาสุขภาพให้แข็งแรง ยิ่งอยู่กับเด็กเล็กมากเท่าใดครูควรจะต้องระวังเรื่องสุขภาพให้มากเพราะจะต้องพูด จะต้องเคลื่อนไหวอยู่เสมอ บางทีก็เล่นกับเด็กด้วย

15. คล่องแคล่วว่องไว การอยู่กับเด็กเล็กๆ ซึ่งซุกซนและเคลื่อนไหวอยู่เสมอ นั้น ครูเด็กเล็กจึงควรคล่องแคล่วว่องไว กระฉับกระเฉง สามารถติดตามเด็กได้ทัน

สรุปได้ว่า ครูผู้สอน หมายถึง ผู้ที่มีบทบาทหน้าที่ในการจัดประสบการณ์ อบรมเลี้ยงดู ตลอดจนเป็นแบบอย่างที่ดีในการแสดงออกทางบุคลิกภาพและพฤติกรรมให้แก่เด็ก

การจัดบริการให้กับนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538: 16) ได้ให้ความหมายของการบริการนักเรียนว่าการบริการนักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจการนักเรียน ซึ่งจัดบริการให้นักเรียนวัยอนุบาลเพื่ออำนวยความสะดวกปลอดภัยและให้ผลเต็มที่ต่อการเพิ่มพูนความสมบูรณ์และประสบการณ์ชีวิตโดยตรงแก่นักเรียนอย่างทั่วถึงนอกเหนือจากกิจกรรมการเรียนการสอน การบริการนักเรียน ได้แก่ การจัดบริการด้านโภชนาการ การจัดบริการด้านสุขภาพอนามัยและการจัดบริการด้านความปลอดภัยของนักเรียน

1. ด้านโภชนาการ

การดูแลด้านโภชนาการ สุขอนามัยและความปลอดภัยสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากช่วงปฐมวัยเป็นช่วงที่ร่างกายและสมองของเด็กมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว

ผู้ปกครองและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดูแลเด็ก ควรจะตระหนักถึงความสำคัญและส่งเสริมให้เด็กได้รับการดูแลทางด้านโภชนาการ สุขอนามัยและความปลอดภัยที่ดีเพื่อเป็นการวางรากฐานของการมีสุขภาพร่างกายที่ดีต่อไปในอนาคต

กฤษยา ตันติผลาชีวะ (2542: 44) ได้กล่าวถึง ด้านโภชนาการว่าอาหารที่เด็กได้ต้องสมดุล ทั้งคาร์โบไฮเดรต โปรตีน ไขมัน วิตามิน และแร่ธาตุ มีปริมาณเพียงพอกับกลไกการทำงานของร่างกาย การเจริญเติบโต กิจกรรมทางกายและพัฒนาตามวัย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2538 : 41) ได้ระบุถึงการจัดอาหารสำหรับเด็กวัยก่อนเรียน ดังนี้

- 1) จัดอาหารให้มีคุณค่า ได้สารอาหารครบทั้ง 5 หมู่ ในแต่ละมื้อ
- 2) จัดอาหารให้น่ารับประทาน สลับเปลี่ยนหมุนเวียนไม่จำเจ
- 3) ลักษณะของอาหารต้องเหมาะสมกับวัยอายุต่างๆ เด็กเล็กจัดอาหารต้มเปื่อย รสอ่อน
- 4) ฝึกให้รับประทานอาหารหลักวันละ 3 มื้อ ส่วนอาหารเสริมจัดเป็นอาหารว่าง
- 5) ฝึกให้ดื่มนมเป็นประจำ อย่างน้อยวันละ 1 – 2 แก้ว
- 6) ฝึกให้รับประทานอาหารที่มีประโยชน์ได้หลายๆ ชนิด เช่น ผัก
- 7) ใช้วิธีชวนรับประทานด้วยการชมเชย แทนการบังคับหรือวางกฎเกณฑ์เข้มงวดในการรับประทาน
- 8) ฝึกมารยาทในการรับประทาน โดยพ่อแม่ ครู เป็นแบบอย่างที่ดี เด็กจะคอยสังเกตจากผู้ใหญ่

9) ให้อิสระในการรับประทาน เพราะเด็กวัยนี้ต้องการอิสระอยากทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

สุภาพร เทพยสุวรรณ (2540: 89) กล่าวถึง การจัดบริการด้านโภชนาการ สำหรับเด็กปฐมวัยได้ ดังนี้

- 1) จัดบริการอาหารที่มีคุณค่าตามหลักโภชนาการอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ตรวจสอบความสะอาดของอาหารก่อนนำมาปรุงทุกครั้งและจัดเก็บอย่างถูกต้องตามหลักสุขาภิบาล
- 3) จัดบริการน้ำดื่มน้ำใช้แยกกันชัดเจน
- 4) มีโภชนาการประจำโรงเรียนที่ควบคุมการประกอบอาหารสำหรับเด็ก
- 5) ครูสอนและสร้างนิสัยให้นักเรียนล้างมือทุกครั้งหลังจากใช้ห้องน้ำหลังจากส่งน้ำมูกและก่อนรับประทานอาหาร
- 6) มีภาชนะอุปกรณ์ เครื่องใช้ในการใส่อาหารและปรุงอาหารที่สะอาดและตรวจสอบดูแลอยู่เสมอ
- 7) อุปกรณ์ปรุงอาหารมีสภาพที่ดี ไม่ชำรุด มีการแยกประเภทการใช้ชัดเจน
- 8) ตู้เก็บภาชนะสามารถป้องกันแมลงหรือสัตว์นำโรคได้ดี
- 9) สภาพโรงอาหารและโรงครัว ตั้งอยู่ห่างไกลแห่งปฏิภูม น้ำโสโครก แหล่งเพาะพันธุ์แมลง สัตว์นำ มีระบบการควบคุมป้องกันสัตว์นำโรค
- 10) ระบบรางระบายน้ำเสียไม่มีน้ำขังหรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงมีการระบายน้ำที่คล่องดี

- 11) อ่างล้างมือมีจำนวนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน ทำด้วยวัสดุที่ทำความสะอาดง่าย
- 12) โต๊ะรับประทานอาหาร เก้าอี้ มีความมั่นคง แข็งแรง ทำด้วยวัสดุพื้นเรียบ ที่ทำความสะอาดง่าย
- 13) มีการกำจัดเศษอาหารและขยะอื่นๆ แยกประเภทขยะ และใช้ถังขยะที่มีสภาพที่ดี ไม่แตกร้าว มีฝาปิดมิดชิด และมีจำนวนเพียงพอกับขยะ
- 14) ผู้ปรุงอาหารแต่งกายสะอาด เรียบร้อย มีผ้ากันเปื้อนหรือหมวกและเน็ตคลุมผม
- 15) ก่อนปรุงอาหาร ผู้ปรุงต้องล้างมือให้สะอาดทุกครั้ง

2. ด้านสุขภาพอนามัย

งานบริการด้านสุขภาพอนามัยเป็นงานหนึ่งซึ่งสถานศึกษาปฐมวัยต้องจัดบริการให้เด็ก เพื่อเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีสุขภาพดี เจริญเติบโต และพัฒนาไปอย่างเหมาะสม

อารมณีย์ สุวรรณपाल (2537: 129-130) กล่าวถึงขอบข่ายการบริการด้านสุขภาพอนามัยไว้ ดังนี้

- 1) การตรวจสุขภาพ การตรวจสุขภาพเป็นการบริการในขณะเริ่มแรกที่เด็กปฐมวัย เข้ามาในสถานศึกษาปฐมวัยจนถึงจบการศึกษา การตรวจสุขภาพในระยะเริ่มแรกเป็นการตรวจหาข้อบกพร่องหรือความผิดปกติของสุขภาพเด็กปฐมวัย ซึ่งถ้าพบจะง่ายต่อการรักษาและป้องกันการตรวจสุขภาพในที่นี้ หมายถึง การตรวจความสะอาดของร่างกาย การวัดสายตาการชั่งน้ำหนัก และวัดส่วนสูง และการตรวจสุขภาพฟัน

- 2) บริการน้ำสะอาด สถานศึกษาปฐมวัยควรจัดให้มีน้ำดื่ม น้ำใช้สะอาดการบริการด้านน้ำดื่ม น้ำใช้ ผู้บริหารควรจัดเก็บน้ำที่สะอาดไว้สำหรับดื่ม ในปัจจุบัน เครื่องกรองน้ำเป็นสิ่งจำเป็น ผู้บริหารควรจัดซื้อไว้บริการนอกจากน้ำดื่มสถานศึกษาจำเป็นต้องมีน้ำใช้สำหรับปรุงอาหารทำ

ความสะอาดร่างกายและน้ำในห้องน้ำห้องส้วมที่สะอาด ภาชนะสำหรับดื่มควรเป็นภาชนะส่วนตัว ไม่ควรใช้ร่วมกัน

3) การจัดห้องพยาบาลและการปฐมพยาบาล สถานศึกษาเป็นสถานที่ที่เด็กใช้เวลา อยู่เป็นเวลายาวนาน เด็กมีโอกาสได้รับอุบัติเหตุหรือเจ็บป่วยได้ สถานศึกษาปฐมวัยควรจัดห้อง หรือสถานที่ที่เป็นห้องพยาบาลเพื่อเป็นการให้บริการการปฐมพยาบาลแก่เด็ก หรือเป็นที่พัก เมื่อเวลาเจ็บป่วย ภายในห้องควรจัดอุปกรณ์ให้ครบทั้งตู้ยา ยา เติงที่สะอาด อุปกรณ์ปฐมพยาบาล

4) การควบคุมโรคติดต่อ การป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ ในสถานศึกษาปฐมวัย เป็นการป้องกันโรคที่ติดต่อกันที่เกิดขึ้นภายในสถานศึกษา ไม่ให้แพร่กระจายไปยังเด็กอื่นๆ หรือแพร่กระจายไปยังบ้าน

5) การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยต้อง รับผิดชอบดูแลควบคุม ปรับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเป็นการลดอุบัติเหตุ สภาพแวดล้อมที่มีสุขลักษณะที่ดีจะช่วยให้เด็กมี สุขภาพจิตที่ดีและสุขภาพร่างกายที่ดีตามไปด้วย สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึง ห้องน้ำ ห้องส้วม บริเวณภายในภายนอกอาคาร แสงสว่าง อากาศ ที่สำหรับดื่มน้ำและกักเก็บน้ำที่สะอาด

3. ด้านความปลอดภัย

อารมณ สุวรรณपाल (2537: 137-138) กล่าวถึงขอบข่ายของการบริการด้านความปลอดภัย ตลอดจนแนวดำเนินงานบริการด้านความปลอดภัยในสถานศึกษาปฐมวัยดังนี้

1) การบริการความปลอดภัยระหว่างเดินทาง ซึ่งครอบคลุมถึงความปลอดภัยในเรื่อง การข้ามถนน การขึ้นลงรถโดยสาร การขึ้นลงรถโรงเรียน ความปลอดภัยขณะทัศนศึกษา

2) การบริการความปลอดภัยภายในสถานศึกษา ความปลอดภัยในสถานศึกษาครอบคลุม ถึงความปลอดภัยนอกห้องเรียนและภายในห้องเรียน ความปลอดภัยภายนอกห้องเรียน ครอบคลุม ถึงความปลอดภัยที่สถานศึกษาบริการแก่เด็ก เมื่อเด็กอยู่ในสนามเด็กเล่น ห้องอาหาร ห้องน้ำ ห้องส้วม บริเวณสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึงความปลอดภัยในการขึ้นลงบันได ส่วนความปลอดภัยภายใน

ห้องเรียน ครอบคลุมถึงความปลอดภัยในการใช้วัสดุอุปกรณ์ โต๊ะ ม้านั่ง และอุปกรณ์ต่างๆ ที่อยู่ในห้องเรียน

3) การบริการความปลอดภัยจากบุคคล ความปลอดภัยจากบุคคลเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ทางสถาบันต้องคำนึงถึง ความปลอดภัยนั้นเป็นความปลอดภัยจากพวกมิจฉาชีพ หรือบุคคลอื่นที่ไม่ใช่ผู้ปกครอง หรือผู้มีสิทธิรับเด็ก หรือในกรณีพ่อแม่แยกทางกันหรือหย่าขาดกันตามกฎหมาย ซึ่งผู้ปกครองนั้นไม่ยินยอมให้เด็กออกจากสถานศึกษาไปกับอีกฝ่ายหนึ่ง กรณีนี้ สถานศึกษาต้องดูแลความปลอดภัยแก่เด็ก เพราะในบางครั้งการขัดแย้งระหว่างพ่อแม่ของเด็กต่อหน้าเด็ก ทำให้เด็กหวาดกลัวและสร้างปัญหาทางจิตใจให้แก่เด็ก สถานศึกษาจึงมีควรละเลยในเรื่องนี้

4) การบริการให้ความรู้ด้านสวัสดิศึกษา ซึ่งครอบคลุมถึงวิธีการดูแลตนเองให้ปลอดภัยจากอันตราย การป้องกันอุบัติเหตุ และการช่วยเหลือตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัยได้ตามวัย

สรุปได้ว่า การจัดบริการเป็นการบริการให้เด็กเพื่อตอบสนองความต้องการของเด็ก ทั้งทางด้านโภชนาการ สุขภาพอนามัย และความต้องการด้านความปลอดภัย

การจัดสภาพแวดล้อม

เด็กปฐมวัยมีความสนใจต่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัว ชอบการสำรวจ ทดลอง ซึ่งเป็นธรรมชาติในการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ สิ่งแวดล้อมทางกายภาพมีผลต่อพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็ก สถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยเปรียบเสมือนบ้านที่สองของเด็กที่ทำการสอนอบรมและเลี้ยงดูเด็ก โดยคำนึงถึงหลักพัฒนาการของเด็กทั้ง 4 ด้าน เด็กวัยนี้จะใช้ชีวิตส่วนใหญ่ในสถานศึกษา โดยเฉพาะเวลากลางวัน มีครูพี่เลี้ยงและบุคลากรที่เกี่ยวข้องทำหน้าที่แทนพ่อแม่ของเด็กในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก โดยเฉพาะเด็กปฐมวัยที่มีประสบการณ์ที่ครูให้สิ่งแวดล้อมรอบตัวคือ การเรียนรู้ของเด็ก

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 97) กล่าวว่า การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาปฐมวัยมีความสำคัญต่อเด็กเนื่องจากธรรมชาติของเด็กในวัยนี้สนใจที่จะเรียนรู้ ค้นคว้า ทดลอง และต้องการสัมผัสกับสิ่งแวดล้อมรอบๆตัว ดังนั้น การจัดเตรียมสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมตามความต้องการของเด็ก จึงมีความสำคัญที่เกี่ยวเนื่องกับพฤติกรรมและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กสามารถเรียนรู้จาก

การเล่นที่เป็นประสบการณ์ตรงที่เกิดจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้งห้า จึงจำเป็นต้องจัดสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของหลักสูตร เพื่อส่งผลให้บรรลุจุดหมายในการพัฒนาเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมจะต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. ความสะอาด ความปลอดภัย
2. ความมีอิสระอย่างมีขอบเขตในการเล่น
3. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
4. ความพร้อมของอาคารสถานที่ เช่น ห้องเรียน ห้องน้ำห้องส้วม สนามเด็กเล่น เป็นต้น
5. ความเพียงพอเหมาะสมในเรื่องขนาด น้ำหนัก จำนวน สีของสื่อและเครื่องเล่น
6. บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดที่เล่นและมุมประสบการณ์ต่างๆ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 97-98) ได้กล่าวว่า การสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาด เป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกรอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุข ซึ่งอาจจัดแบ่งพื้นที่ให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมตามหลักสูตร ดังนี้

1. พื้นที่อำนวยความสะดวกสำหรับเด็กและผู้สอน
 - 1.1 ที่แสดงผลงานของเด็ก อาจจัดเป็นแผ่นป้าย หรือที่แขวนผลงาน
 - 1.2 ที่เก็บแฟ้มผลงานของเด็ก อาจจัดทำเป็นกล่องหรือจัดใส่แฟ้มรายบุคคล
 - 1.3 ที่เก็บเครื่องใช้ส่วนตัวของเด็ก อาจทำเป็นช่องตามจำนวนเด็ก

1.4 ที่เก็บเครื่องใช้ของผู้สอน เช่น อุปกรณ์การสอน ของส่วนตัวผู้สอน ฯลฯ

1.5 ป้ายนิเทศตามหน่วยการสอนหรือสิ่งที่เด็กสนใจ

2. พื้นที่ปฏิบัติกิจกรรมและการเคลื่อนไหว ต้องกำหนดให้ชัดเจน ควรมีพื้นที่ที่เด็กสามารถจะทำงานได้ด้วยตนเอง และทำกิจกรรมด้วยกันในกลุ่มเล็ก หรือกลุ่มใหญ่ เด็กสามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระจากกิจกรรมหนึ่งไปยังกิจกรรมหนึ่งโดยไม่รบกวนผู้อื่น

3. พื้นที่จัดมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพของห้องเรียน จัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน เช่น มุมบล็อกลูกอยู่ห่างจากมุมหนังสือ มุมบทบาทสมมติอยู่ติดกับมุมบล็อก มุมวิทยาศาสตร์อยู่ใกล้มุมศิลปะ เป็นต้น ที่สำคัญจะต้องมีของเล่น วัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก การเล่นในมุมเล่นอย่างเสรีมักถูกกำหนดไว้ในตารางกิจกรรมประจำวัน เพื่อให้โอกาสเด็กได้เล่นอย่างเสรีประมาณวันละ 60 นาที การจัดมุมเล่นต่าง ๆ ผู้สอนควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

3.1 ในห้องเรียนควรมีมุมเล่นอย่างน้อย 3-5 มุม ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพื้นที่ของห้อง

3.2 ควรได้มีการผลัดเปลี่ยนสื่อของเล่นตามมุมบ้าง ตามความสนใจของเด็ก

3.3 ควรจัดให้มีประสบการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้ไปแล้วปรากฏอยู่ในมุมเล่น เช่น เด็กเรียนรู้เรื่องผีเสื้อ ผู้สอนอาจจัดให้มีการเลี้ยงหนอน หรือมีผีเสื้อตัวฟ้าใส่กล่องไว้ให้เด็กดูในมุมธรรมชาติศึกษาหรือมุมวิทยาศาสตร์ เป็นต้น

3.4 ควรเปิดโอกาสให้เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมเล่น ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้เด็กรู้สึกเป็นเจ้าของ อยากเรียนรู้ อยากเข้าเล่น

3.5 ควรเสริมสร้างวินัยให้กับเด็ก โดยมีข้อตกลงร่วมกันว่าเมื่อเล่นเสร็จแล้วจะต้องจัดเก็บอุปกรณ์ทุกอย่างเข้าที่ให้เรียบร้อย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533: 244) ได้ให้แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. สนามของสถานศึกษาปฐมวัย เป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาการด้านร่างกายและอารมณ์ของเด็ก สถานศึกษาเด็กปฐมวัยจึงควรจัดให้มีทั้งสนามหญ้าและสนามเด็กเล่น

2. สวนที่มีอยู่ในสถานศึกษาเด็กปฐมวัย ช่วยให้เด็กรักธรรมชาติและไม่ทำลายธรรมชาติที่อยู่รอบตัวเด็ก การทำสวนจึงเป็นกิจกรรมที่จำเป็นสำหรับเด็กปฐมวัย รูปแบบที่นิยมจัดกัน ได้แก่ การจัดสวนแบบยกร่อง และสวนแบบกระถาง

3. สถานศึกษาเด็กปฐมวัย มีหน้าที่ปลูกฝังให้เด็กมีใจเมตตา กรุณา และรักสัตว์ ไม่รังแกสัตว์ จึงควรจัดให้มีที่สำหรับเลี้ยงสัตว์ด้วย ส่วนมากจะจัดให้อยู่ใกล้กับสวน หรืออาจจะเลี้ยงสัตว์บางอย่างไว้ในห้องเรียน ถ้าสัตว์เหล่านั้นไม่ทำให้ห้องมีกลิ่นหรือสกปรก หรืออาจจัดแขวนกรงสัตว์ไว้ในระเบียงหน้าห้องเรียนก็ได้ สนามเด็กปฐมวัยควรจัดเป็นสองส่วน คือ สนามหญ้า และสนามเด็กเล่น

สนามหญ้า สนามส่วนหนึ่งซึ่งปลูกหญ้า เป็นที่สำหรับเด็กวิ่งเล่นและเล่นกับเพื่อนอาจใช้เสมือนห้องเรียนเด็กก็ได้ เช่น ครูเล่นนิทานที่สนาม เด็กวาดภาพที่สนาม สนามส่วนนี้ควรมีต้นไม้ใหญ่เพื่อให้ร่มเงากับเด็ก เด็กๆ ชอบนั่งเล่นและนอนเล่นในสนามหญ้า เด็กจะเป็นสุขที่ได้วิ่ง กระโดด ตูมก แมลง และธรรมชาติรอบๆ ตัวเขา สถานศึกษาบางแห่งที่มีเนื้อที่สนามกว้างริมสนามส่วนนี้อาจปลูกไม้ดอก ไม้ใบเป็นกอๆ ทำให้สนามสวยงาม และเด็กก็จะเบิกบานใจที่ได้เห็นธรรมชาติที่มีสีสันน่าชื่นชมในชนบทบางแห่งสนามไม่เป็นพื้นเรียบทั้งหมด บางส่วนอาจมีพื้นดินสูงเป็นเนินก็ควรปล่อยไว้บ้าง เด็กๆ ชอบปีนป่ายขึ้นลง เด็กจะสนุกสนานกับการวิ่งขึ้นลงเนิน บางทีก็กลิ้งตัวลงมา ทำให้เด็กได้ออกกำลังกาย เพียงแต่ระวังอย่าให้เนินนั้นมีสิ่งที่ทำให้เด็กสะดุดหกล้ม

สนามเด็กเล่น สนามส่วนนี้จะเป็นที่ซึ่งจัดตั้งเครื่องเล่นสนามของเด็ก เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้เคลื่อนไหว ใช้กล้ามเนื้อใหญ่อันได้แก่ แขนขาและลำตัว เด็กชอบปีนป่ายและกระโดด ห้อยโหน เครื่องเล่นสนามของเด็กจึงมีลักษณะให้เด็กได้เล่นตามความต้องการ โดยใช้ แขนขาออกกำลัง

สถานศึกษาปฐมวัยควรมีเครื่องเล่นสนามดังนี้

3.2.1 ชิงช้า

3.2.2 กระดานเลื่อน

3.2.3 กระดานหก

3.2.4 ราวไต่

3.2.5 ราวโหน

3.2.6 โคร่งไม้

3.2.7 ม้าหมุน

3.2.8 บ่อทรายและเครื่องมือในการเล่น เช่น เสียมเล็กๆ ถังที่ตักทราย พิมพ์ทำด้วยไม้หรือพลาสติก

3.2.9 อ่างใส่น้ำและของลอยน้ำพลาสติก เช่น เรือ เบ็ด ปลา เครื่องตวง เช่น ถ้วย ขวด กระจก สิ่งที่ต้องคำนึงในการจัดตั้งเครื่องเล่นสนามสำหรับเด็กก็คือ เครื่องเล่นชนิดหนึ่งๆ จะต้องจัดตั้งให้ห่างกันพอสมควร มีเนื้อที่ซึ่งขณะที่เด็กหมู่หนึ่งกำลังเล่นก็จะไม่ไปโดนหรือชนเด็กหมู่อื่นที่กำลังเล่นเครื่องเล่นอย่างอื่นอยู่

Brewer (2004 อ้างใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2533: 245) ได้ให้แนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนไว้ดังนี้

1. พื้นที่ภายในห้องเรียนสามารถปรับใช้ได้หลายกิจกรรม เนื่องจากห้องเรียนและสถานรับเลี้ยงเด็กบางแห่งมีพื้นที่จำกัด ดังนั้นพื้นที่ที่ใช้ต้องสามารถจัดกิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งกิจกรรม เช่น มุมบล็อกรสามารถใช้เป็นทำเลานิทานได้ในเวลาอื่น

2. กิจกรรมที่ใช้น้ำควรจัดให้อยู่ใกล้กับแหล่งน้ำให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ซึ่งรวมถึง มุมศิลปะ มุมวิทยาศาสตร์ มุมน้ำ

3. กิจกรรมที่เฝ้ายามควรตั้งอยู่ในบริเวณเดียวกัน เพื่อที่เด็กต้องการทำงานง่ายๆ สามารถเข้ามาใช้ได้ แต่ “ความเฝ้ายาม” ไม่ได้หมายถึงเด็กไม่สามารถพูดได้ แต่หมายถึงกิจกรรมในมุมหนังสือ มุมการเขียน มุมการฟัง ที่ใช้เสียงในการทำงานน้อยกว่ากิจกรรมในมุมอื่น

สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมทางกายภาพทั้งภายในและภายนอกมีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ซึ่งสถานศึกษาปฐมวัยต้องคำนึงถึงและเตรียมให้พร้อมเพื่อให้เด็กๆ ได้เรียนรู้อย่างสะดวก สะอาด ปลอดภัย และมีความสุขเมื่ออยู่ในสถานศึกษา

ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

โรงเรียนเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนและเป็นองค์กรในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาชุมชน ดังนั้นโรงเรียนกับผู้ปกครองจึงมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด จะต้องพึ่งพาอาศัยกันทั้งสองฝ่าย เพื่อประโยชน์ร่วมกัน

วรนาท รักสกุลไทย (2538: 172) กล่าวถึงความสำคัญของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ดังนี้

1. ช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยเฉพาะกับสถาบันครอบครัว เพราะความศรัทธาและความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษาระดับอนุบาล จะเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้ารับบริการ
2. ช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดแก่สถานศึกษาระดับอนุบาล ทำให้ครอบครัวและชุมชนยอมรับและมีความศรัทธาต่อองค์กร อันจะนำไปสู่ประสิทธิผลการบริหาร โดยภาพรวมได้ในที่สุด
3. ช่วยให้สถาบันครอบครัวและชุมชนได้รับบริการทางวิชาการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต นำความเจริญไปสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป

การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ดังมีรายละเอียด ดังนี้ (วรนาท รักสกุลไทย, 2538: 188-197)

1. ข่าวสารประจำสัปดาห์ ครูอาจจะแจ้งข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครองทราบ โดยใช้จดหมายที่สั้น กระชับ น่าสนใจ และให้ความรู้ที่อบอุ่นเป็นมิตร เพื่อกระตุ้นผู้ปกครองให้อ่าน และรู้สึกว่าการจดหมายนั้นจะจงมาที่ผู้ปกครองโดยตรงและตรงไหนที่ครูต้องการจะเน้นควรขีดเส้นใต้ไว้ข่าวสารสำหรับผู้ปกครองโดยทั่วไปประเภทรายสัปดาห์จะประกอบด้วยเนื้อหาส่วนสำคัญ 4 ส่วนซึ่งสถานศึกษาสามารถดัดแปลงได้ตามความเหมาะสม

1.1 รายละเอียดเนื้อหาและกิจกรรมที่เด็กจะได้รับและเรียนรู้ในสัปดาห์นั้น

1.2 กิจกรรมเสนอแนะประเภท “เล่นกับลูก” เช่น การร้องเพลง วาดภาพ หรือเล่นิทาน เป็นต้น

1.3 รายการเมนูอาหารประจำสัปดาห์ เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบและสามารถพูดคุยสนทนากับลูก พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบคุณภาพโภชนาการได้

1.4 ความคิดเห็นข้อเสนอแนะของผู้ปกครอง เพื่อรับทราบปรับปรุงหรือปฏิบัติ

2. จุลสาร การพิมพ์จุลสารเพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไป หรือสรุปกิจกรรมที่ผ่านมา หรือที่เกิดขึ้นในอดีต ซึ่งจะช่วยให้ผู้ปกครองทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งนิยมแบ่งเป็น 4 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ส่วนของบรรณาธิการ เป็นการกล่าวทักทายและชี้แจงเรื่องราวต่างๆ ที่ต้องการเน้น

ส่วนที่ 2 เรื่องราวของเด็กๆ ซึ่งมักจะเป็นการเล่าถึงพฤติกรรมที่น่ารัก น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ปกครองติดตาม

ส่วนที่ 3 บทความจะเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู การพัฒนาเด็ก หรืออื่นๆ ที่น่ารู้ ร่วมสนุกจากผู้อ่าน อาจเป็นการทายปัญหาการต่อเติมภาพ หรืออื่นๆ

ส่วนที่ 4 เบ็ดเตล็ดอาจจะเป็นคอลัมน์เล่นกับลูก เพื่อส่งเสริมสายสัมพันธ์ที่ดี
ในครอบครัว คอลัมน์

3. แผ่นป้ายนิเทศจะเป็นการแสดงผล ข้อมูล ข่าวสาร วันสำคัญให้ผู้ปกครองรับทราบ
ที่โรงเรียน โดยอาจทำได้ 3 ลักษณะคือ

3.1 สถานศึกษาแสดงผล ข้อมูล ข่าวสาร แก่ผู้ปกครองและชุมชนฝ่ายเดียว

3.2 ผู้ปกครองร่วมกับสถานศึกษาแสดงผลข้อมูลข่าวสารร่วมกัน

3.3 ผู้ปกครองแสดงผลข้อมูลข่าวสารฝ่ายเดียว

4. การเยี่ยมบ้านเด็ก เป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งที่จะช่วยให้ทราบความสัมพันธ์
ภายในครอบครัวเด็ก และเข้าใจในพฤติกรรมของเด็กมากยิ่งขึ้น ควรคำนึงถึงดังนี้

4.1 มีการนัดหมายผู้ปกครองล่วงหน้าด้วยตนเอง หรือจดหมาย

4.2 ไปเยี่ยมบ้านตามเวลานัดหมาย

4.3 พยายามสร้างบรรยากาศที่ดีและเป็นกันเองมากที่สุด

4.4 ใช้เวลาพูดคุยแต่พอเหมาะ แต่ให้เกิดประโยชน์

4.5 ถ้าเป็นการพูดคุยถึงปัญหาเด็ก ไม่ควรให้เด็กร่วมฟังด้วย

4.6 รักษามารยาทของแขกที่ดี ไม่พูดความลับของครอบครัว

4.7 ลากลับด้วยท่าทีที่ประทับใจ

5. กิจกรรมวันเปิดบ้าน เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนในต่างประเทศนิยมมาก เป็นกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดเตรียมการเรียนการสอน ให้ผู้ปกครองมาสังเกตการณ์และร่วมกิจกรรมกับเด็ก โดยมีการตกแต่งห้องเรียนด้วยผลงานของเด็ก มีการร้องเพลง ท่องคำคล้องจอง และทำท่าทางประกอบเพลงสั้นๆ รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองร่วมเล่นกับลูกๆ เช่น ปั้นดินน้ำมัน เล่นเกมการศึกษาหรือเล่นต่อบล็อกด้วยกัน มีบรรยากาศอบอุ่นเป็นกันเอง ซึ่งครูต้องพร้อมที่จะสนทนาและตอบคำถามของผู้ปกครองด้วย

6. การปฐมนิเทศผู้ปกครอง เพื่อชี้แจงและทำความเข้าใจกับผู้ปกครองในเรื่องการจัดประสบการณ์ กิจกรรมเตรียมความพร้อมสำหรับเด็กอนุบาล และแนวนโยบายต่างๆ ของโรงเรียน รวมทั้งช่วยผู้ปกครองในการเตรียมลูกก่อนเข้าเรียน

6.1 การปฐมนิเทศผู้ปกครองรวม เป็นการจัดปฐมนิเทศรวมกันในหอประชุมใหญ่ตามกำหนด การปฐมนิเทศที่โรงเรียนต้องชี้แจงและแจ้งให้ผู้ปกครองทราบ มีการพาชมห้องเรียนและให้ผู้ปกครองทดลองเล่นอุปกรณ์ต่างๆ ในห้องเรียน

6.2 การปฐมนิเทศตามห้องเรียน รูปแบบนี้จะแยกผู้ปกครองไปตามห้องเรียน แต่ก่อนที่จะเชิญผู้ปกครองไปตามห้องเรียนควรมีการชี้แจงรวมเสียก่อน และแนะนำรูปประจำชั้นของลูก ต่อจากนั้นแบ่งกลุ่มผู้ปกครองไปตามครูประจำชั้นเพื่อพาชมห้องเรียน ชี้แจงตารางกิจกรรมประจำวันที่จัดให้กับเด็ก

6.3 การปฐมนิเทศเป็นรายห้อง โดยทางโรงเรียนจะเชิญผู้ปกครองมาร่วมฟังแนวนโยบาย และการจัดประสบการณ์การเตรียมความพร้อมของโรงเรียนเพียงครั้งละ 1-2 ห้องเรียนเท่านั้น ในการปฐมนิเทศดังกล่าว โรงเรียนบางแห่งอาจกำหนดวันปฐมนิเทศไว้ถึง 3 ครั้ง เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ปกครองในการที่จะมาเข้าร่วมปฐมนิเทศ

สรุปได้ว่า งานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองเป็นงานที่สำคัญมาก และมีหลายรูปแบบเช่นการจัดทำข่าวสารประจำสัปดาห์ การจัดทำวารสาร การจัดป้ายนิเทศ การจัดนิทรรศการ การเยี่ยมบ้านเด็ก การประชุม และการนิเทศ เป็นต้น ซึ่งล้วนแล้วแต่จัดทำขึ้นเพื่อสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและบ้านเพื่อร่วมกันพัฒนาเด็ก

การประเมินผล

การพัฒนาเด็กปฐมวัยให้เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์นั้นเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการแต่ละวัยอาจจะเกิดขึ้นตามวัยมากหรือน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคล ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ การจัดการเรียนการสอนจะช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มความสามารถและศักยภาพ

กระทรวงศึกษาธิการ (2546: 84-96) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวันและครอบคลุมพัฒนาการของเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์ พัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพของแต่ละคน ด้วยเหตุนี้ผู้สอนซึ่งเป็นผู้ที่จะทำหน้าที่ประเมินพัฒนาการเด็กจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจในพัฒนาการเด็กวัย 3-5 ปี เป็นอย่างดี และต้องเข้าใจโครงสร้างของการประเมินอย่างละเอียดว่าจะประเมินเมื่อไรและอย่างไร ต้องมีความสามารถในการเลือกเครื่องมือ และวิธีการที่จะใช้ได้อย่างถูกต้อง จึงจะทำให้ผลของการประเมินนั้นเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การประเมินพัฒนาการอาจทำได้หลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายต่อการปฏิบัติและนิยมใช้กันมาก คือ การสังเกต ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องและบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ อาจกล่าวได้ว่าผู้สอนหรือผู้เกี่ยวข้องกับเด็กต้องคำนึงถึงเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. หลักการประเมินพัฒนาการของเด็ก

- 1.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
- 1.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- 1.3 สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
- 1.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน

1.5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

2. ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการ จะต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังปรากฏในหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 อย่างละเอียด จึงจะทำให้ดำเนินการประเมินพัฒนาการได้อย่างถูกต้องและตรงกับความ เป็นจริง

2.2 วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เช่น แบบบันทึกพฤติกรรมเหมาะที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมของเด็ก การบันทึกประจำวันเหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน การบันทึกการเลือกของเด็กเหมาะสำหรับใช้บันทึกลักษณะเฉพาะหรือปฏิกิริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่างๆ รอบตัว เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสม เพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามต้องการ

2.3 ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ หลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือต่างๆ อย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือและบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป

2.4 ประเมินและสรุป การประเมินและสรุปนั้นต้องดูจากผลการประเมินหลายๆ ครั้ง มิใช่เพียงครั้งเดียว หรือนำเอาผลจากการประเมินเพียงครั้งเดียวมาสรุป อาจทำให้ผิดพลาดได้ ผลการประเมินดูได้จากผลที่ปรากฏในเครื่องมือประเมินและบันทึกพัฒนาการ เช่น ประเมินการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ของเด็กอายุ 3 ปี ปรากฏว่ายังเดินขึ้นบันไดสลับเท้าไม่ได้ ก็ต้องมาตีความหมายว่ากำลังขาของเด็กยังมีไม่พอที่จะเดินสลับเท้าขึ้นบันได อาจสรุปได้ว่าพัฒนาการกล้ามเนื้อใหญ่ยังไม่แข็งแรงเหมาะสมกับวัยต้องจัดกิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ส่วนขาต่อไป

2.5 รายงานผล เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการของเด็กแล้ว ผู้สอนจะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลไปยังผู้ใด เพื่อจุดประสงค์อะไร และจะต้องใช้รูปแบบใดสำหรับรายงาน เช่น ต้องรายงานผู้บริหารสถานศึกษา ผู้ปกครอง เพื่อให้ทราบว่ากิจกรรมหรือประสบการณ์ที่สถานศึกษาจัดให้เด็กนั้น ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กแต่ละคนอย่างไร เป็นไปตามจุดประสงค์หรือไม่ เพื่อจะได้วางแผนช่วยเหลือเด็กได้ตรงตามความต้องการต่อไป โดยสถานศึกษาจะมีสมุดรายงานประจำตัวเด็ก ผู้สอนใช้สมุดรายงานนั้นเป็นเครื่องมือหรือแบบรายงานผู้ปกครองได้ และถ้าผู้สอนมีข้อเสนอแนะหรือจะขอความร่วมมือจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการส่งเสริมพัฒนาการเด็กก็อาจจะเขียนเพิ่มเติมลงไป ในสมุดรายงาน และต้องคำนึงไว้เสมอไม่ว่าจะใช้แบบรายงานใด ข้อมูลควรมีความหมายเกิดประโยชน์แก่เด็กเป็นสำคัญ การบันทึกข้อความลงในสมุดรายงานประจำตัวเด็ก ผู้สอนควรใช้ภาษาในทางสร้างสรรค์มากกว่าในทางลบ

2.6 การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน ผู้สอนต้องตระหนักว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็กเป็นเรื่องสำคัญมาก ผู้สอนควรยกย่องผู้ปกครองที่พยายามมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ผู้สอนจะต้องต้อนรับผู้ปกครองที่มาสถานศึกษา ขอบคุนสำหรับความร่วมมือ เขียนจดหมายถึงผู้ปกครองเพื่อรายงานเรื่องเด็ก พูดคุยด้วยตนเองหรือทางโทรศัพท์ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ผู้ปกครองรู้สึกถึงความสำคัญของตนเองและต้องการที่จะมีส่วนร่วมกับผู้สอนในการพัฒนาเด็กของตน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินพัฒนาการเด็กในการสรุปผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยแต่ละครั้ง ควรใช้วิธีการประเมินอย่างหลากหลาย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สมบูรณ์ที่สุด วิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย มีด้วยกันหลายวิธี ดังต่อไปนี้

3.1 การสังเกตและการบันทึก การสังเกต มีอยู่ 2 แบบ คือ การสังเกตอย่างมีระบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และอีกแบบหนึ่งคือการสังเกตแบบไม่เป็นทางการเป็นการสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและผู้สอนจดบันทึกไว้ การสังเกตเป็นวิธีการที่ผู้สอนใช้ในการศึกษาพัฒนาการของเด็ก เมื่อมีการสังเกตก็ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าจะบันทึกอะไร การบันทึกพฤติกรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งที่ต้องทำอย่างสม่ำเสมอ เนื่องจากเด็กเจริญเติบโตและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จึงต้องนำมาบันทึกเป็นหลักฐานไว้อย่างชัดเจน การสังเกตและการบันทึกพัฒนาการเด็กสามารถใช้แบบง่ายๆ คือ

3.1.1 แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่างโดยบรรยาย พฤติกรรมเด็ก ผู้บันทึกต้องบันทึกวัน เดือน ปีเกิดของเด็ก และวัน เดือน ปีที่ทำการบันทึกแต่ละครั้ง

3.1.2 การบันทึกรายวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ในชั้นเรียนทุกวัน ถ้าหากบันทึกในรูปแบบของการบรรยายก็มักจะเน้นเฉพาะเด็กรายที่ต้องการ ศึกษา ข้อดีของการบันทึกรายวันคือ การชี้ให้เห็นความสามารถเฉพาะอย่างของเด็ก จะช่วยกระตุ้น ให้ผู้สอนได้พิจารณาปัญหาของเด็กเป็นรายบุคคล ช่วยให้ผู้เชี่ยวชาญมีข้อมูล มากขึ้นสำหรับวินิจฉัย เด็กว่าสมควรจะได้รับคำปรึกษาเพื่อลดปัญหาและส่งเสริมพัฒนาการของเด็กได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ยังช่วยชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของการจัดกิจกรรมและประสบการณ์ได้เป็นอย่างดี

3.1.3 แบบสำรวจรายการ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียด เหมาะสมกับเด็กระดับปฐมวัย

3.2 การสนทนา สามารถใช้การสนทนาได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมิน ความสามารถในการแสดงความคิดเห็นและพัฒนาการด้านการใช้ภาษาของเด็กและบันทึกผล การสนทนาลงในแบบบันทึกพฤติกรรมหรือบันทึกรายวัน

3.3 การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีพูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคลและควรจัดในสภาวะแวดล้อม ที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดความเครียดและวิตกกังวล ผู้สอนควรใช้คำถามที่เหมาะสมเปิดโอกาสให้ เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ จะทำให้ผู้สอนสามารถประเมินความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก และค้นพบศักยภาพในตัวเด็กได้โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

3.4 การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็น รายบุคคล โดยจัดเก็บรวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) ซึ่งเป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบ ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวกับตัวเด็กโดยใช้เครื่องมือต่างๆ รวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน แสดงการเปลี่ยนแปลง ของพัฒนาการแต่ละด้าน นอกจากนี้ยังรวมเครื่องมืออื่นๆ เช่น แบบสอบถามผู้ปกครอง แบบ สังเกตพฤติกรรม แบบบันทึกสุขภาพอนามัย ฯลฯ เอาไว้ใน แฟ้มผลงาน เพื่อผู้สอนจะได้ข้อมูลที่ เกี่ยวกับตัวเด็กอย่างชัดเจนและถูกต้อง การเก็บผลงานของเด็กจะไม่ถือว่าเป็นการประเมินผล ถ้างานแต่ละชิ้นถูกรวบรวมไว้โดยไม่ได้รับการประเมินจากผู้สอนและไม่มีการนำผลมาปรับปรุง พัฒนาเด็กหรือปรับปรุงการสอนของผู้สอน ดังนั้นจึงเป็นแต่การเก็บสะสมผลงานเท่านั้น เช่น แฟ้ม

ผลงานขีดเขียน งานศิลปะ จะเป็นเพียงแค่เพิ่มผลงานดีถ้าไม่มีการประเมิน เพิ่มผลงานนี้จะเป็น เครื่องมือการประเมินต่อเมื่องานที่สะสมแต่ละชิ้นถูกใช้ในการบ่งบอกความก้าวหน้า ความต้องการ ของเด็ก และเป็นการเก็บสะสมอย่างต่อเนื่องที่สร้างสรรค์โดยผู้สอนและเด็ก

3.5 การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้ของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ หนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก แนวทางประเมิน การเจริญเติบโต มีดังนี้

3.5.1 การประเมินการเจริญเติบโต โดยการชั่งน้ำหนักและวัดส่วนสูงเด็กแล้ว นำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ปกติ ในกราฟแสดงน้ำหนักตามเกณฑ์อายุของกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งใช้สำหรับติดตามการเจริญเติบโตโดยรวม

3.5.2 การวัดเส้นรอบศีรษะ มีความสำคัญในการติดตามการเจริญเติบโตของ สมอ ในเด็กที่มีเส้นรอบศีรษะเล็กกว่าปกติเมื่อเปรียบเทียบกับวัยอาจแสดงถึงความผิดปกติของ สมอ เช่น สมอเล็กกว่าปกติหรือกะโหลกศีรษะเชื่อมเร็วกว่าปกติ ซึ่งหากวินิจฉัยได้เร็วและ ส่งต่อเด็กไปรับการรักษาทันที่ อาจช่วยแก้ไขความพิการนี้ได้ ในทำนองเดียวกัน ถ้าเส้นรอบ ศีรษะวัดได้มากกว่าปกติเมื่อเปรียบเทียบกับวัยเด็ก ซึ่งแสดงถึงเด็กมีหัวโตผิดปกติ อาจเกิดจาก มีน้ำในสมองมากกว่าปกติ โรคนี้หากวินิจฉัยได้เร็วและเด็กได้รับการรักษาทันที่ก็จะช่วยแก้ไข เป็นปกติได้เช่นกัน จึงควรวัดเส้นรอบศีรษะในเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปีทุกครั้งที่ได้รับบริการการตรวจ สุขภาพ

3.5.3 การตรวจสุขภาพปากและฟัน คือการตรวจสอบและรักษาสิ่งผิดปกติของ ฟันและปาก การรักษาให้ฟันและปากสะอาดและมีสุขภาพดีอยู่เสมอ ผู้สอนควรแนะนำให้ ผู้ปกครองพาเด็กไปให้ทันตแพทย์ตรวจอย่างสม่ำเสมอปีละ 1-2 ครั้ง นอกจากนี้ผู้สอนควรเข้าใจ วิธีการดูแลฟัน ซึ่งกระทรวงสาธารณสุขได้พิมพ์เผยแพร่เพื่อแนะนำเด็กและผู้ปกครอง เพื่อดูแล รักษาฟันเด็กให้ดีอยู่เสมอ เช่น การแปรงฟันได้แนะนำให้วางแปรงตั้งฉากกับตัวฟัน ถูแปรงไปมา สั้นๆ ในแนวนอนให้ทั่วถึงฟันทุกซี่ในปากทั้งด้านหน้าและด้านหลัง ควรแปรงฟันทุกครั้งหลังกิน ขนมหวานหรือหลังมื้ออาหาร

3.5.4 การได้รับวัคซีนป้องกันโรคชั้นพื้นฐาน การให้ภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ แก่เด็ก เป็น สิ่งสำคัญและจำเป็น เพราะจะทำให้เด็กไม่เป็นโรคต่างๆ เช่น โรคตับอักเสบ โรคโปลิโอ บาดทะยัก ไอกรน และอื่นๆ ซึ่งอาจจะทำให้เด็กพิการหรือถึงแก่ชีวิตได้ กำหนดเวลาการให้ภูมิคุ้มกันโรคที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้ในสมุดบันทึกสุขภาพแม่และเด็ก พ.ศ. 2545

นภเนตร ชรรมบวร (2549: 29-30) ได้กล่าวถึงหลักการต่างๆ ในการประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยต้องประเมินทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง
2. การประเมินผลถือเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ครูจำเป็นต้องทำการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าของเด็ก นอกจากนั้น ครูยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของเด็กได้ตลอดเวลา
3. ผลการประเมินเด็กแต่ละคนควรเก็บเป็นความลับ ไม่ควรนำไปเปิดเผยแก่ผู้ไม่เกี่ยวข้อง
4. การเลือกวิธีการประเมินผลต้องเลือกให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะประเมิน
5. ในการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการเด็กกับเกณฑ์ ต้องใช้เกณฑ์มาตรฐานซึ่งใช้กับเด็กวัยเดียวกัน หรือใช้เครื่องมือที่มีความยาก-ง่าย ระดับเดียวกันกับเด็กวัยเดียวกัน
6. ในการประเมินพฤติกรรม ครูควรประเมินหลายๆ ครั้ง ก่อนที่จะสรุปผล
7. การเลือกพฤติกรรมที่จะประเมินควรพิจารณาวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกัน เช่น เมื่อสังเกตเห็นว่าเด็กมีปัญหาเกิดขึ้น คือ การติดผ้าห่ม ควรเฝ้าติดตามประเมินพฤติกรรมดังกล่าวไปสักระยะหนึ่ง โดยเน้นพฤติกรรมที่โดดเด่นซึ่งสังเกตเห็นได้เพียงพฤติกรรมเดียว

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545: 87-90) กล่าวถึงการประเมินเด็กในระดับปฐมวัย
มีแนวการประเมินครอบคลุมขอบข่ายการประเมินพัฒนาการเด็กด้านต่างๆ ดังนี้

1. วัดและประเมินความพร้อมของพัฒนาการทางด้านร่างกาย

1.1 ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อแขน

1.2 ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อขา

1.3 การทรงตัว

1.4 ความอ่อนตัว

1.5 ความสัมพันธ์ระหว่างประสาทและกล้ามเนื้อ

1.6 ความคล่องแคล่วว่องไว

2. การวัดและประเมินความพร้อมของพัฒนาการทางด้านอารมณ์

2.1 ความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง

2.2 ความรู้สึกที่ดีต่อบทบาทของตนเอง

2.3 ความชื่นชมความสามารถของตนเอง

2.4 การเห็นคุณค่าของตนเอง

3. การวัดและประเมินความพร้อมของพัฒนาการทางด้านสังคม

3.1 การปฏิบัติตนเองตามคำสั่ง

- 3.2 การเลือกปฏิบัติเพื่อตนเอง
- 3.3 การปฏิบัติตามกฎและระเบียบของกลุ่ม
- 3.4 การปฏิบัติตามกฎและระเบียบของสังคม
- 3.5 การเลือกปฏิบัติเพื่อผลดีของสังคม
4. การวัดประเมินความพร้อมของพัฒนาการทางสติปัญญา
 - 4.1 ความสามารถในการรับรู้
 - 4.2 ความสามารถในการจำแนก เปรียบเทียบ
 - 4.3 ความสามารถในการจัดหมวดหมู่ ประเภท
 - 4.4 ความสามารถในการสร้างความคิดรวบยอด
 - 4.5 ความสามารถในการหาความสัมพันธ์
 - 4.6 ความสามารถในการหาหลักเกณฑ์และหลักการ
 - 4.7 ความสามารถในการแก้ปัญหา
 - 4.8 ความคิดสร้างสรรค์
 - 4.9 ความสามารถทางด้านภาษา

สรุปได้ว่า การประเมินผล หมายถึง การประเมินพัฒนาการเด็กในทุกๆ ด้านทั้งร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยจะต้องใช้วิธีการประเมินพัฒนาการเด็กหลายๆ วิธีด้วยกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

วิชชุดา งามปลอด (2540) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังต่อการจัดการศึกษา ในระดับอนุบาล 6 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนให้เน้น เตรียมความพร้อม ด้านครูผู้สอนให้ครูเอาใจใส่เด็กมีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการเด็ก ด้านสื่อ การเรียนการสอนให้ใช้สื่อประเภทเสริมความพร้อมทางคณิตศาสตร์และกิจกรรมอื่นๆ ด้านการจัด สภาพแวดล้อมมีห้องเรียนที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ อากาศถ่ายเทสะดวก มีเครื่องเล่นที่เหมาะสม ด้านการอำนวยความสะดวกและบริการอื่นๆ ให้จัดอาหารว่างและอาหารกลางวันให้ถูกต้องตาม หลักโภชนาการ และด้านการประเมินให้ทำการประเมินผลเดือนละครั้ง

ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร (2545) ได้ศึกษาสภาพการจัดและความคาดหวังของผู้ปกครอง ที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา จังหวัดกระบี่ พบว่าสภาพการจัดการศึกษา ในระดับก่อนประถมศึกษา จังหวัดกระบี่ อยู่ในระดับปานกลางถึงมาก คือมีปรัชญาการศึกษา โดยเน้นการเล่นเป็นกิจกรรมพื้นฐานให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอน ในลักษณะให้การรอบรบริเอญงคูละให้การศึกษาสื่อการเรียนการสอนที่ใช้มีความปลอดภัยต่อเด็ก ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการประเมินพัฒนาการของเด็ก การจัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียน มีการจัดบรรยากาศให้อบอุ่นเหมือนบ้าน มีการประเมินพัฒนาการของเด็กโดยใช้การสังเกต พฤติกรรมเด็กทั้งภายในและภายนอกห้อง ในการบริการด้านอื่นๆ มีการฝึกสุขนิสัยและมารยาท ในการรับประทานอาหาร มีการตรวจความสะอาดร่างกายของเด็กทุกวัน สภาพการจัดการศึกษา ที่อยู่ในระดับน้อยถึงปานกลาง คือ การจัดสภาพแวดล้อมภายนอกห้องเรียนและการสร้าง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน สภาพการจัดการศึกษาที่อยู่ในระดับน้อย ถึงน้อย ที่สุด คือ การรักษาความปลอดภัย ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา ผู้ปกครอง คาดหวังในระดับมากที่สุด ให้โรงเรียนมีปรัชญาในการจัดการศึกษาโดยให้เด็กได้รับการฝึก ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสติปัญญา จัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียน การสอน ที่มุ่งเน้นเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา สื่อการเรียน การสอนที่ใช้มีความปลอดภัยต่อเด็ก ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการ เด็ก การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน มีการจัดแบ่งพื้นที่ห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์ต่างๆ

ที่น่าสนใจ การประเมินพัฒนาการเด็กใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมเด็ก โดยไม่ลำเอียงหรือมีอคติ การจัดบริการอาหารคำนึงถึงความสะอาดและปลอดภัยมีการให้ความรู้แก่เด็กในเรื่องการรักษา ความสะอาดของร่างกาย และมีทุนการศึกษาให้แก่เด็กที่มีฐานะยากจน สำหรับการสร้างความสัมพันธ์ กับผู้ปกครอง ผู้ปกครองคาดหวังอยู่ในระดับปานกลางถึงมากให้โรงเรียนจัดกิจกรรม สาธารณประโยชน์ร่วมกับชุมชน

ชนิดา ชื่นวัด (2549) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปการศึกษา ของโรงเรียนวัดคลองชัน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ใน 5 ด้าน คือ ด้านการจัด กิจกรรมเสริมหลักสูตร ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านจัดสภาพแวดล้อม อาคารสถานที่ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผลการเรียน ของนักเรียน และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปการศึกษาของโรงเรียน โดยรวม และแยกเป็นรายด้าน จำแนกตามระดับชั้นของนักเรียนในปกครองระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือนของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน พบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการการมี ส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษาโรงเรียนวัดคลองชัน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัดคลองชัน ในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองมากที่สุด

เจ็ดโถม บุญยะโหดระ (2550) ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคาดหวังมาก และมีความคาดหวังระดับสูง มากในด้านครูผู้สอน รองลงมา คือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และมีความคาดหวังระดับมาก ในด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการบริการนักเรียน ด้านการจัดประสบการณ์และการเรียนการสอน และด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

สุพรรณิ วรรณเพ็ชร (2551) ที่ได้ศึกษาการศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวัง ในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนในเครือมารีวิทย์ พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวและชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นประจำ เพื่อสร้างความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดู และ การพัฒนาเด็ก ผู้ปกครองมีโอกาสพบปะสนทนาพูดคุยเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของบุตร

หลายอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครองชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมพบผู้ปกครองให้ คำปรึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง การจัดการศึกษา และการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้อง ผู้ปกครองและ ชุมชนให้การสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่นกิจกรรมวันสำคัญต่างๆจัดทำสารสัมพันธ์ ข่าวสารเพื่อแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นเป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อยู่ในระดับมาก คือ ผู้ปกครองมีโอกาสเข้ามาเป็นวิทยากร ให้ความรู้แก่เด็กและครู

งานวิจัยต่างประเทศ

Callard (1997) ได้ศึกษาผลการเพิ่มความคาดหวังของบิดามารดาต่อความสำเร็จทาง การศึกษาของนักเรียน พบว่า ผู้บริหารที่มุ่งเพิ่มความสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนของนักเรียนจะต้อง สร้างความเข้าใจกับบิดามารดา และต้องยอมรับว่าความคาดหวังของบิดามารดาต่อความสำเร็จ ทางการศึกษาของนักเรียนสัมพันธ์กับการเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียน

Achhpal (2000) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบในเรื่องความเชื่อและความคาดหวัง ของผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นชาวยุโรปอเมริกักับชาวเปอร์โตริกันเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้เด็ก ก่อนวัยเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองจากทั้ง 2 กลุ่มให้ความสำคัญกับทักษะทางการเข้า สังกศม ทักษะในการเตรียมความพร้อม และทักษะที่เกี่ยวกับการประพฤติดี พวกเขาคิดว่าทักษะ ทางด้านความคิดสร้างสรรค์และทักษะเพื่อพัฒนาการทางกายเป็นสิ่งที่สำคัญน้อยที่สุด ผู้ปกครอง จากทั้ง 2 กลุ่ม ต่างมีความเชื่อที่คล้ายกันในเรื่องที่ไม่ต้องการให้ลูกๆ พวกเขามีความประพฤติที่ไม่ดี ความเชื่อที่คล้ายกันในเรื่องผลกำไรของการจัดการศึกษาในระดับก่อนวัยเรียน และมีความเชื่อ ที่คล้ายกันในเรื่องความสำคัญของความแตกต่างในการจัดอบรมโปรแกรม Head Start แม้ว่าผู้ปกครอง จากทั้ง 2 กลุ่มจะมีความเห็นพ้องกันในทุกเรื่องแต่ก็ยังคงมีความแตกต่างระหว่างความคิดเห็นของ ผู้ปกครองชาวยุโรปอเมริกักับชาวเปอร์โตริกันในเรื่องการให้ลำดับความสำคัญของทักษะ ผู้ปกครองชาวยุโรปอเมริกัต้องการให้ลูกๆ ของพวกเขามีทักษะในด้านอารมณ์ความรู้สึก ทักษะที่เกี่ยวกับการดูแลตนเอง มีจิตใจมั่นคง และมีทักษะทางด้านวิชาการในเชิงปฏิบัติมากกว่า ซึ่งตรงข้ามกับผู้ปกครองที่เป็นชาวเปอร์โตริกันที่ต้องการให้ลูกๆ ของพวกเขามีทักษะที่จะต้องใช้ในการศึกษาเล่าเรียน การประสบความสำเร็จ ทักษะทางสังคมเพื่อใช้ปรับตัวเข้ากับผู้ใหญ่และ ทักษะทางด้านวิชาการในเชิงทฤษฎีมากกว่าและยังพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่าง

ผู้ปกครองจากทั้ง 2 กลุ่มในเรื่องความคาดหวังเกี่ยวกับทักษะที่น่าจะถูกบรรจุไว้ในหลักสูตร
การอบรมโปรแกรม Head Start ด้วย

Diana (2004) ได้เน้นถึงความสำคัญของโรงเรียนอนุบาลในด้านความต้องการของผู้ปกครอง
ในการเรียนรู้ของเด็กนั้น ส่วนใหญ่จะต้องเกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตและความเป็นอยู่ให้สามารถ
อยู่ร่วมกันอย่างเสมอภาค และความเท่าเทียมกันไม่มีการทำร้ายกัน เด็กจะกล่าวคำขอโทษเมื่อรู้ว่า
ตนเองทำผิด ซึ่งถือได้ว่าเป็นการเข้าไปสู่การเรียนรู้ภายในโรงเรียนเพื่อนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน
ให้ได้โดยมีความสมดุลไม่ว่าจะเป็นการเรียน และการเล่นซึ่งเด็กควรที่จะได้รับรู้มากที่สุด

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัย จะเห็นได้ว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยควรมุ่งเน้นให้เด็ก
ได้มีพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย สังคม อารมณ์ จิตใจ และสติปัญญา รวมทั้งพัฒนาบุคลิกภาพและ
พฤติกรรมที่เหมาะสม อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข รักธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ดังนั้นผู้วิจัย
จึงสนใจที่จะศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ทั้งนี้ข้อมูล
ที่ได้จะเป็นพื้นฐานของการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยอย่างเหมาะสมต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยเป็นผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3 ภาคปลาย ประจำปีการศึกษา 2552 ที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,222 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3 ที่ศึกษาในภาคปลาย ประจำปีการศึกษา 2552

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan (1970) จากจำนวนประชากร 1,222 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 291 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยสุ่มประชากรในแต่ละโรงเรียนร้อยละ 30 และเป็นผู้ปกครองที่มารับ – ส่งเด็กด้วยตนเองที่โรงเรียนทุกวัน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ ประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพและระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาล โดยกำหนดขอบเขตออกเป็นด้านต่างๆ ต่อไปนี้ คือ การจัดการประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดบริการให้กับนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการประเมินผล มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามวิธีของ ลิเคิร์ต (Likert) มี 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- 5 หมายถึง มากที่สุด
- 4 หมายถึง มาก
- 3 หมายถึง ปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นที่นอกเหนือจากส่วนที่กล่าวมาแล้วในตอน ที่ 2

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือสำหรับการเก็บข้อมูล มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยด้านต่างๆ ดังนี้ การจัดการประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอน การจัดบริการให้กับนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการประเมินผล

2. สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวความคิด และให้ครอบคลุมขอบเขตการวิจัย
3. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง รับคำแนะนำ และปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม
4. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้ว ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชลาธิป สมาหิโต ว่าที่ร้อยตรีวัฒนา ไกรนุกูล และดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ ตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) และนำมาคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของ ข้อคำถาม ซึ่งได้ค่า IOC เท่ากับ 1
5. ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอคณะกรรมการที่ปรึกษาอีกครั้งหนึ่ง
6. นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Try Out) กับผู้ปกครองเด็กปฐมวัยที่มีได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
7. นำแบบสอบถามที่ได้จากกลุ่มทดลอง ไปตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามปรากฏผลได้ค่าความเชื่อมั่น ทั้งฉบับเท่ากับ .93 โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์, 2545)
8. นำแบบสอบถามไปให้คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ตรวจสอบเป็นขั้นสุดท้าย และนำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ เพื่อใช้เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวและขอความร่วมมือจากภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ถึงผู้บริหาร โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถาม

2. ส่งหนังสือแนะนำตัวและแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อส่งต่อยังผู้ปกครองของเด็กที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งแบบสอบถามจำนวน 366 ฉบับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน 366 ฉบับ และเมื่อตรวจสอบแล้วเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ทั้ง 366 ฉบับ หรือคิดเป็นร้อยละ 100

4. นำแบบสอบถามที่กรอกแล้ว มาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์คำตอบของการวิจัยต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดกระทำกับข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และจัดหมวดหมู่ตามลักษณะตัวแปร แล้วหาค่าร้อยละ
2. ตรวจสอบแบบสอบถามตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบ โดยคิดเป็นค่าร้อยละ เพื่อนำมาเป็นตัวแปรในการศึกษาค้นคว้า
3. ตรวจสอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ให้คะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนนที่ได้ระบุไว้
4. คำนวณหาค่าเฉลี่ย (\bar{x}) ของแบบสอบถามตอนที่ 2 ของแต่ละคน และคำนวณค่าเฉลี่ยรวมของแบบสอบถามแต่ละองค์ประกอบเพื่อทราบระดับความคาดหวังของผู้ปกครองซึ่งกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นแต่ละข้อคำถามระดับหนึ่ง เพียงระดับเดียว โดยเทียบกับเกณฑ์ประเมินค่าความคิดเห็นตามเกณฑ์ (ประคอง กรรณสูต, 2538: 77)

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึงความต้องการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึงความต้องการอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึงความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึงความต้องการอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึงความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด

5. กำหนดหาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อทราบความกระจายของข้อมูลเป็นรายชื่อ และ
รายด้าน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานในการวิเคราะห์
ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการวิจัยและข้อวิจารณ์

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้ศึกษาได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม จำนวน 366 ชุด สำหรับการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรต่างๆ ดังนี้

n แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย (Means)

S.D. แทน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Diviation)

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิจัยครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของผู้ปกครองนักเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมืองเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยศึกษาสถานภาพส่วนตัวเกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ และระดับการศึกษา โดยนำเสนอข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ในรูปของความถี่ ร้อยละ และตาราง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัว

(n = 366)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	96	26.2
หญิง	270	73.8
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	10	2.7
25-30 ปี	83	22.7
31-35 ปี	125	34.2
36-40 ปี	73	19.9
41-45 ปี	49	13.4
46 ปีขึ้นไป	26	7.1

ตารางที่ 1 (ต่อ)

(n = 366)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
รับจ้าง	70	19.1
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	71	19.4
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	8	2.2
รับราชการ	21	5.7
พนักงานในภาคธุรกิจเอกชน	14	3.8
เกษตรกร	137	37.4
อื่นๆ ได้แก่ ลูกจ้าง/แม่บ้าน	45	12.3
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	49	13.4
มัธยมศึกษาตอนต้น	86	23.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย	104	28.4
ปริญญาตรี	64	17.5
สูงกว่าปริญญาตรี	6	1.6
อื่นๆ ได้แก่ ปวช./ ปวส.	57	15.6

จากตารางที่ 1 สถานภาพของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามเพศผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 270 คน คิดเป็นร้อยละ 73.8 เพศชาย 96 คน คิดเป็นร้อยละ 26.2

จำแนกตามอายุ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีอายุ 31-35 ปี จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 34.2 รองลงมาคือ อายุ 25-30 ปี จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 22.7 อายุ 36-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 19.9 อายุ 41-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.4 ส่วนผู้ปกครองที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี มีเพียง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7

จำแนกตามอาชีพ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ อาชีพเกษตรกร จำนวน 137 คนคิดเป็นร้อยละ 37.4 รองลงมาคือประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 19.4 ส่วนผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจมีจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 2.2

จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถาม ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 104 คิดเป็นร้อยละ 28.4 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 ส่วนระดับปริญญาตรี จำนวน 64 คนคิดเป็นร้อยละ 17.5 และผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีมีเพียง 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.6 เท่านั้น

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยแบ่งออกเป็น 7 ด้านดังนี้คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผล วิเคราะห์ข้อมูลและแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา

ความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียน	\bar{x}	S.D.	ระดับความคาดหวัง
1. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	4.42	0.63	มาก
2. ด้านสื่อการเรียนการสอน	4.52	0.59	มากที่สุด
3. ด้านครูผู้สอน	4.60	0.50	มากที่สุด
4. ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน	4.50	0.64	มากที่สุด
5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	4.53	0.59	มากที่สุด
6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	4.29	0.70	มาก
7. ด้านการประเมินผล	4.31	0.64	มาก
โดยรวม	4.46	0.62	มาก

จากตารางที่ 2 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 7 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผล พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับความคาดหวังมาก (ค่าเฉลี่ย 4.46) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านครูผู้สอนเป็นอันดับ 1 (ค่าเฉลี่ย 4.61) รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.53) ด้านสื่อการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.52) ด้านการบริการนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.50) ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน (ค่าเฉลี่ย 4.42) ด้านการประเมินผล (ค่าเฉลี่ย 4.31) และความคาดหวังด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองซึ่งผู้ปกครองมีความคาดหวังน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.29)

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชนด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน (n = 366)

ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1.จัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยเหมาะสมกับบุคลิกภาวะและระดับพัฒนาการ	4.47	0.66	มาก
2.จัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาผ่านการเล่น การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหวสำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง	4.50	0.55	มากที่สุด
3.จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้	4.30	0.66	มาก
4.จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก	4.47	0.63	มาก
5.ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลพัฒนาการ	4.14	0.79	มาก
6.จัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม	4.25	0.64	มาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
7. จัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา	4.56	0.53	มากที่สุด
8. จัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนอง ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลาที่เอื้ออำนวย	4.59	0.57	มากที่สุด
9. จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้มีความหลากหลาย	4.49	0.59	มาก
10. จัดกิจกรรมทางศิลปะและดนตรี เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่งต่างๆ รอบตัว	4.46	0.65	มาก
รวม	4.42	0.63	มาก

จากตารางที่ 3 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.42) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่องจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนอง ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลาที่เอื้ออำนวย (ค่าเฉลี่ย 4.56) รองลงมาคือ เรื่องจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็กและประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา (ค่าเฉลี่ย 4.56) รองลงมา คือ การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาผ่านการเล่น การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ เคลื่อนไหวสำรวจ เล่น สังกะสี สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.50) การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้มีความหลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 4.49) และเรื่องที่คุณปกครองมีความคาดหวังน้อยที่สุดคือให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลพัฒนาการ (ค่าเฉลี่ย 4.14)

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านสื่อการเรียนการสอน

(n = 366)

ด้านสื่อการเรียนการสอน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. สื่ออุปกรณ์และนวัตกรรมมีคุณภาพและเพียงพอต่อความต้องการของเด็ก	4.52	0.57	มากที่สุด
2. เน้นสื่อที่เป็นของจริง สัมผัสได้	4.52	0.58	มากที่สุด
3. สื่อมีความสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน	4.52	0.58	มากที่สุด
4. มีสื่อที่หาได้ตามธรรมชาติที่อยู่รอบตัวผู้เรียน	4.42	0.62	มาก
5. มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีคุณภาพ	4.51	0.64	มากที่สุด
6. สื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.58	0.53	มากที่สุด
7. มีสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแต่ละด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา	4.73	0.49	มากที่สุด
8. ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย เหมาะสมกับวัย	4.48	0.61	มาก
9. มีห้องปฏิบัติการที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสื่อ เป็นต้น	4.41	0.72	มาก
รวม	4.52	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 4 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านสื่อการเรียนการสอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.52) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่องมีสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแต่ละด้าน เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา (ค่าเฉลี่ย 4.73) รองลงมาคือ สื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย 4.58) เน้นสื่อที่เป็นของจริงสัมผัสได้ (ค่าเฉลี่ย 4.52) เรื่องสื่อมีความสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.52) และเรื่อง ผู้ปกครองมีความคาดหวังน้อยที่สุดคือ มีห้องปฏิบัติการที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสื่อ เป็นต้น (ค่าเฉลี่ย 4.41)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อ
การจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาล ด้านครูผู้สอน

(n = 366)

ด้านครูผู้สอน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. ครูมีบุคลิกภาพดี มีวาจาสุภาพ และพูดจากับเด็กเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์และชัดเจน	4.70	0.49	มากที่สุด
2. ครูสามารถควบคุมอารมณ์ได้ ไม่โกรธง่าย ไม่โมโหร้าย ไม่ตกใจและตื่นเต้นมากเกินไป	4.64	0.54	มากที่สุด
3. ครูมีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการที่สอน เป็นผู้ที่มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาด เชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ	4.57	0.60	มากที่สุด
4. ครูมีความประพฤติดี เว้นจากอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่สิ่งที่ดีที่สุจริต ทั้งกาย วาจา ใจ มีจรรยาบรรณและคุณธรรมสูง	4.66	0.53	มากที่สุด
5. ครูมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กได้	4.63	0.56	มากที่สุด
6. ครูมีการเตรียมการในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมเนื้อหาหรือบรรยากาศของห้องเรียน	4.61	0.56	มากที่สุด
7. ครูรู้จักรับฟังพิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับเด็ก และชี้แจงแก่เด็กอย่างมีเหตุผล	4.63	0.50	มากที่สุด
8. ในระหว่างดำเนินการสอนครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้แสดงออก ได้ใช้ความคิดการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง	4.52	0.64	มากที่สุด
9. ครูจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กครบทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสติปัญญา และด้านสังคม	4.54	0.50	มากที่สุด
10. ครูมีการจัดสภาพห้องเรียน เช่น มุมเล่นของเด็กให้เป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักเก็บรักษาซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ	4.55	0.61	มากที่สุด
รวม	4.6	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 5 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านครูผู้สอน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.55) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่อง ครูมีบุคลิกภาพดี มีวาจาสุภาพ และพูดจากับเด็กเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์และชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 4.7) รองลงมาคือ ครูมีความประพฤติดี เว้นจากอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่สิ่งที่ดีที่สุจริต ทั้งกาย วาจา ใจ มีจรรยาบรรณและคุณธรรมสูง (ค่าเฉลี่ย 4.66) และเรื่องที่คุณปกครองคาดหวังน้อยที่สุดคือ ในระหว่างดำเนินการสอนครูจัด กิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้แสดงออก ได้ใช้ความคิดการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง (ค่าเฉลี่ย 4.52)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน

(n = 366)

ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. บุคลากรมีความรู้ด้านโภชนาการ	4.48	0.63	มาก
2. ฝึกมารยาทและเสริมสร้างนิสัยการรักษาความสะอาดก่อนและหลังการรับประทานอาหาร	4.49	0.57	มาก
3. ตรวจสอบสุขภาพนักเรียนเป็นประจำ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	4.47	0.67	มาก
4. จัดบริการตรวจสอบสุขภาพฟันโดยทันตแพทย์ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง	4.54	0.65	มากที่สุด
5. จัดให้มีพยาบาลหรือครูพยาบาลที่มีความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลอยู่ประจำ	4.34	0.73	มาก
6. จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก	4.69	0.50	มากที่สุด
7. ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยแก่ผู้ปกครองถึงวิธีป้องกันเมื่อมีการระบาดของโรค	4.42	0.73	มาก
8. จัดเวรดูแลทั้งในและนอกห้องเรียนให้มีความปลอดภัย	4.42	0.72	มาก
9. จัดบริการรถ รับ-ส่ง โดยมีครูเป็นผู้ดูแล	4.64	0.56	มากที่สุด
10. จัดบริการประกันภัย(ประกันอุบัติเหตุ) สำหรับเด็กทุกคนในสถานศึกษา	4.48	0.64	มาก
รวม	4.5	0.64	มากที่สุด

จากตารางที่ 6 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.5) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า เรื่องที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุด ในเรื่องการจัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก (ค่าเฉลี่ย 4.69) รองลงมาคือ จัดบริการรถ รับ-ส่ง โดยมีครูเป็นผู้ดูแล (ค่าเฉลี่ย 4.64) และเรื่องที่ผู้ปกครองคาดหวังน้อยที่สุดมี 2 เรื่องคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยแก่ผู้ปกครอง ถึงวิธีป้องกันเมื่อมีการระบาดของโรค (ค่าเฉลี่ย 4.42) จัดเวรดูแลทั้งในและนอกห้องเรียน ให้ความปลอดภัย (ค่าเฉลี่ย 4.42)

ตารางที่ 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

(n = 366)

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. โรงเรียนมีห้องเรียนขนาดใหญ่ มีพื้นที่เพียงพอให้นักเรียน ได้ทำกิจกรรมได้สะดวกและเอื้อต่อการเรียนการสอน	4.53	0.59	มากที่สุด
2. โรงเรียนมีการดูแล จัดตกแต่งบำรุงรักษา อาคารสถานที่ ให้สะอาด สวยงาม อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี	4.49	0.56	มาก
3. สนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นอยู่ในสภาพดี ปลอดภัย และเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน	4.60	0.53	มากที่สุด
4. จัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้เด็กรักธรรมชาติ เช่น จัดให้มีการเลี้ยงสัตว์ และปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นอยู่ทั่วบริเวณโรงเรียน	4.24	0.76	มาก
5. บริเวณโรงเรียนสะอาด มีที่ทิ้งขยะถูกสุขลักษณะและเพียงพอ	4.56	0.60	มากที่สุด
6. มีอ่างล้างมือและห้องน้ำ ที่ถูกสุขลักษณะเป็นสัดส่วนและมีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย	4.65	0.54	มากที่สุด
7. จัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องนอนสำหรับนักเรียน เช่น ที่นอนผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ที่สะอาดและเพียงพอสำหรับเด็ก	4.67	0.52	มากที่สุด

ตารางที่ 7 (ต่อ)

(n = 366)			
ด้านการจัดสภาพแวดล้อม	\bar{x}	S.D.	แปลผล
8. ขนาดสัดส่วนของ โต๊ะ เก้าอี้ มีลักษณะเหมาะสมกับวัยของเด็กปฐมวัยและมีจำนวนเพียงพอให้เด็กใช้ทำกิจกรรม	4.60	0.52	มากที่สุด
9. จัดให้มีมุมต่างๆ ภายในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมบ้าน มุมหนังสือ มุมศิลปะ มุมหมอ มุมวิทยาศาสตร์	4.44	0.70	มาก
รวม	4.53	0.59	มากที่สุด

จากตารางที่ 7 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.53) ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่อง การจัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องนอนสำหรับนักเรียน เช่น ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ที่สะอาดและเพียงพอสำหรับเด็ก (ค่าเฉลี่ย 4.67) รองลงมาคือมีอ่างล้างมือและห้องน้ำที่ถูกสุขลักษณะเป็นสัดส่วนและมีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย (ค่าเฉลี่ย 4.65) ส่วนเรื่องให้ผู้ปกครองให้ความคาดหวังน้อยที่สุดคือเรื่องจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้เด็กรักธรรมชาติ เช่น จัดให้มีการเลี้ยงสัตว์ และปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นอยู่ทั่วบริเวณโรงเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.24)

ตารางที่ 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

(n = 366)			
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. มีการจัดงานปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน กฎระเบียบ ข้อตกลงต่างๆ ในการเรียนการสอน ให้ผู้ปกครองทราบ	4.46	0.61	มาก
2. มีการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาและกิจกรรมที่เด็กจะได้รับและเรียนรู้ประจำสัปดาห์	4.38	0.63	มาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง	\bar{x}	S.D.	แปลผล
3. แจงรายการอาหารประจำสัปดาห์ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับทราบและสามารถพูดคุยสนทนากับลูก พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบคุณภาพโภชนาการได้	4.32	0.74	มาก
4. จัดทำจุลสารเพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไปหรือสรุปกิจกรรมที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวของโรงเรียนสม่ำเสมอ	4.29	0.70	มาก
5. จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูพัฒนาการเด็ก	4.20	0.73	มาก
6. จัดทำแผ่นป้ายนิเทศแสดงข้อมูล ข่าวสาร ของโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบ	4.27	0.76	มาก
7. จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านเด็กเพื่อให้ครูทราบความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเด็ก และเข้าใจพฤติกรรมของเด็กมาก	4.27	0.77	มาก
8. จัดนิทรรศการแสดงผลงานของเด็กและผู้ปกครองได้มาร่วมกิจกรรมกับเด็ก	4.30	0.60	มาก
9. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมกับเด็กในชั้นเรียน	4.12	0.78	มาก
10. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา รับผิดชอบ และตัดสินใจเกี่ยวกับบุตรหลานของตน และเพื่อให้โอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และทำงานร่วมกันโดยก่อให้เกิดประโยชน์กับเด็กมากที่สุด	4.33	0.68	มาก
รวม	4.32	0.70	มาก

จากตารางที่ 8 ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.32) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ปกครองให้ความคาดหวังมากที่สุดในเรื่อง การมีการจัดงานปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน กฎระเบียบ ข้อตกลงต่างๆ ในการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ (ค่าเฉลี่ย 4.46) รองลงมาคือ มีการแจ้งข่าวสาร

เกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาและกิจกรรมที่เด็กจะได้รับและเรียนรู้ประจำสัปดาห์ (ค่าเฉลี่ย 4.38) และเรื่องที่คุณปกครองให้ความคาดหวังน้อยที่สุดคือ เปิดโอกาสให้คุณปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมกับเด็กในชั้นเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.12)

ตารางที่ 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคาดหวังของคุณปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ด้านการประเมินผล

(n = 366)			
ด้านการประเมินผล	\bar{x}	S.D.	แปลผล
1. การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยต้องประเมินทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง	4.56	0.58	มากที่สุด
2. ผลการประเมินเด็กแต่ละคนเก็บเป็นความลับ	3.07	0.95	ปานกลาง
3. ประเมินพัฒนาการสอดคล้องกับสภาพจริงของการเรียนรู้	4.54	0.58	มากที่สุด
4. มีการประเมินผลพัฒนาการหลายๆลักษณะ เช่น จากการจัดเก็บ สังเกต สัมภาษณ์ สนทนา ทดสอบและผลงานนักเรียน	4.54	0.59	มากที่สุด
5. มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.46	0.64	มาก
6. มีการติดตามผลพัฒนาการของนักเรียน	4.67	0.52	มากที่สุด
รวม	4.31	0.64	มาก

จากตารางที่ 9 ความคาดหวังของคุณปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านการประเมินผล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.31) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า คุณปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่องการติดตามผลพัฒนาการของนักเรียน (ค่าเฉลี่ย 4.67) รองลงมาคือ การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยต้องประเมินทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง (ค่าเฉลี่ย 4.56) ส่วนเรื่องที่คุณปกครองมีความคาดหวังน้อยที่สุดคือ ผลการประเมินเด็กแต่ละคนเก็บเป็นความลับ (ค่าเฉลี่ย 3.07)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนอนุบาลเอกชน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 366 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างให้ข้อเสนอแนะ 76 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 20.76 และไม่ตอบ จำนวน 290 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 79.23 โดยข้อเสนอแนะต่างๆ ของกลุ่มประชากรสามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

1. ผู้ปกครองมีความคาดหวังให้โรงเรียนจัดการศึกษาโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง และมีการจัดกิจกรรมนอกห้องเรียน เช่น การจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ และฝึกให้เด็กแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ ตลอดจนการฝึกให้เด็กกล้าแสดงออก
2. ให้โรงเรียนจัดการเรียนการสอนเพิ่มเติมทางด้านภาษา เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาจีน และภาษาญี่ปุ่น ตลอดจนทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ ดนตรีและคอมพิวเตอร์ด้วย
3. ผู้ปกครองมีความคาดหวังให้โรงเรียนอนุบาลเอกชนในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการจัดการเรียนการสอนให้เทียบเท่ากับ โรงเรียนในตัวเมือง
4. ให้โรงเรียนมีการอบรมเรื่องมารยาทและการอยู่ร่วมกันในสังคมของเด็กนักเรียน

ด้านครูผู้สอน

1. ครูควรจัดกิจกรรมที่ครูสามารถทำร่วมกับเด็กได้เพื่อเพิ่มความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียน อีกทั้งครูควรดูแลเด็กให้เท่าเทียมกัน โดยไม่เลือกปฏิบัติ
2. ทางโรงเรียนควรรจัดหาครูให้เพียงพอและมีความเหมาะสมกับเด็กนักเรียน

3. ครูควรจบการศึกษาปริญญาตรีทางด้านปฐมวัยเพื่อจะได้พัฒนาเด็กได้เต็มตามศักยภาพ ตลอดจนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเด็กปฐมวัยด้วย

ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน

1. ในการปล่อยเด็กกลับบ้านควรมีการตรวจสอบว่าเป็นผู้ปกครองของนักเรียนหรือไม่เพื่อป้องกันการสูญหายของเด็ก
2. ผู้ปกครองคาดหวังเรื่องอาหารให้มีจำพวก ผัก ผลไม้ ขนมที่มีประโยชน์ และขนมหวานควรจัดขนมหวานที่เด็กรับประทานง่าย ตลอดจนการงดขายขนมถุงภายในและหน้าโรงเรียน

ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

1. การจัดให้มีสระว่ายน้ำเพื่อฝึกทักษะและรู้จักวิธีการเอาตัวรอดในน้ำในอนาคต

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

1. ควรมีการจัดตั้งชมรมผู้ปกครองเพื่อให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการดูแลนักเรียนและการประเมินผลการเรียนการสอนของโรงเรียน

ข้อวิจารณ์

จากผลการวิจัยเรื่อง ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ผู้วิจัยมีข้อวิจารณ์ดังนี้

จากการศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ใน 7 ด้าน คือ ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านครูผู้สอน ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และด้านการประเมินผล โดยภาพรวมพบว่า ความคาดหวังอยู่ในระดับมาก ซึ่งผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่อง ด้านครูผู้สอน

รองลงมาคือ ด้านการจัดสภาพแวดล้อม ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการประเมินผล ส่วนเรื่องที่คุณปกครองให้ความคาดหวังน้อยที่สุดคือ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมผู้ปกครองมีความคาดหวังระดับมาก เรื่องที่คุณปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดคือ การจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนอง ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลาที่เฝ้าอำนาจ แสดงให้เห็นว่าคุณปกครองมีความต้องการให้โรงเรียนจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นการเตรียมความพร้อมมากกว่าการเน้นวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยะนันท์ หิรัญย์หิรัญชโลทร (2545) ที่พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาจังหวัดกระบี่ คาดหวังให้โรงเรียนมีการจัดการศึกษาโดยเน้นการเล่นเป็นกิจกรรมพื้นฐานให้เด็กเกิดการเรียนรู้ จัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะให้การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาดูแลจัดการศึกษาโดนให้เด็กได้รับการฝึกประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสติปัญญา จัดหลักสูตรและกิจกรรมการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นเตรียมความพร้อมทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545: 7) ได้ระบุไว้ว่าการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาหรือการศึกษาปฐมวัยจะไม่จัดเป็นรายวิชา แต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่นเพื่อให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะกระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม อันจะส่งผลต่อพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา และกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 36) ได้กำหนดขอบเขตการจัดกิจกรรมประจำวัน กิจกรรมพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับช้อนส้อม ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว เป็นต้น ตลอดจนกิจกรรมพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสใช้ภาษาสื่อสาร ถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ ความเข้าใจในสิ่งต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่านและบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

เรื่องที่คุณปกครองมีความคาดหวังน้อยที่สุดคือให้คุณปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินผลพัฒนาการ อาจเป็นเพราะคุณปกครองมีค่าใช้จ่ายในการเรียนของบุตรหลานที่ค่อนข้างสูงแล้ว จึงไม่เห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ ชนิตา ชื่นวัด (2549) พบว่า คุณปกครองมีความต้องการการมีส่วนร่วมในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัดคลองชัน โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง

จากผลวิจัยด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนอาจจะเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนที่การจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนอง ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่เอื้ออำนวย เพื่อตอบสนองความต้องการของคุณปกครอง

2. ด้านสื่อการเรียนการสอน

จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรื่องที่คุณปกครองมีความคาดหวังมากที่สุด คือเรื่องการมีสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแต่ละด้าน เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา แสดงให้เห็นว่าคุณปกครองเห็นถึงความสำคัญของสื่อที่จะสามารถพัฒนาเด็กทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาได้ ซึ่งสื่อการเรียนการสอนหากครูใช้เพียงการพูด การเขียนเป็นสื่ออย่างเดียวนั้นอาจไม่เพียงพอที่จะทำให้เด็กเกิดความเข้าใจ มีทักษะและเจตคติที่ต้องการได้โดยสมบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับมหาวิทยาลัทธิสุโขทัยธรรมาธิราช (2533: 145) ที่กล่าวว่า สื่อเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัยควรเป็นสื่อที่เด็กในวัยนี้สามารถรับรู้หรือมีส่วนร่วมในกิจกรรมได้โดยง่าย สื่อที่เลือกใช้แต่ละชนิดควรเน้นการพัฒนาพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กได้เด่นชัดและควรให้ประสบการณ์ขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องต่อการเรียนรู้ของเด็กเมื่อเข้าสู่วัยที่สูงขึ้น

เรื่องที่คุณปกครองมีความคาดหวังน้อยที่สุดคือ มีห้องปฏิบัติการที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสื่อ เป็นต้น แสดงให้เห็นว่าคุณปกครองยังไม่เห็นถึงความจำเป็นของการใช้ห้องปฏิบัติการ ไม่ว่าจะเป็นคอมพิวเตอร์ หรือห้องสื่อ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากคุณปกครองยังไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็น อย่างไรก็ตามการมีห้องปฏิบัติการที่เพียงพอจะทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้กับเด็กให้เกิดการเรียนรู้ เกิดทักษะ และสามารถบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ดียิ่งขึ้น

จากผลวิจัยด้านสื่อการเรียนการสอนซึ่งผู้ปกครองให้ความสำคัญของการมีสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแต่ละด้าน ดังนั้นโรงเรียนควรจะจัดสื่อให้มีความเหมาะสมกับเด็กและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง

3. ครูผู้สอน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดคือ ครูมีบุคลิกภาพ มีวาจาสุภาพ และพูดจากับเด็กเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์และชัดเจน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เป็นผู้ปกครองเห็นว่า ครูซึ่งเป็นแบบอย่างพฤติกรรมของเด็กจึงจำเป็นที่จะต้องมีบุคลิกภาพดี มีวาจาสุภาพ และพูดจากับเด็กเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์และชัดเจนเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็กได้ ซึ่งสอดคล้องเยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 197) ที่ได้กล่าวถึงลักษณะของครูอนุบาลที่ดีไว้ว่าจะต้องมีวาจาสุภาพ น้ำเสียงอ่อนโยน และการพูดกับเด็กต้องใช้คำสุภาพเสมอจะทำให้เด็กมีวาจาดี และประโยชน์ที่พูดกับเด็กควรเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์และชัดเจน อารมณ์ดี ใจเย็น ผู้ที่อยู่กับเด็กต้องเป็นผู้ที่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ ไม่โกรธง่าย ไม่โมโหร้าย ไม่ตกใจ และตื่นเต้นมากเกินไป มีอารมณ์ร่วมกับเด็ก รู้จักรับฟังพิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับเด็ก และชี้แจงแก่เด็กอย่างมีเหตุผล และเรื่อง que ผู้ปกครองคาดหวังน้อยที่สุดคือ ในระหว่างดำเนินการสอนครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้แสดงออก ได้ใช้ความคิดการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ยังคิดว่าเด็กอาจจะไม่จำเป็นต้องตัดสินใจหรือแก้ปัญหาด้วยตนเองเพราะเด็กยังเล็กอยู่

จากผลการวิจัยด้านครูผู้สอนซึ่งผู้ปกครองให้ความสำคัญกับครูในเรื่องการที่ครูมีบุคลิกภาพ มีวาจาสุภาพ และพูดจากับเด็กเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์และชัดเจน ซึ่งจะเป็นแนวทางให้ครูปฏิบัติตนเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง อย่างไรก็ตามในเรื่องของการดำเนินการสอนโดยครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้แสดงออก ได้ใช้ความคิดการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งครูจะต้องทำความเข้าใจกับผู้ปกครองว่าการฝึกให้เด็กกล้าแสดงออก แก้ปัญหา ตลอดจนการตัดสินใจด้วยตนเองจะสามารถช่วยให้เด็กเป็นคนกล้าคิด กล้าทำ และกล้าแสดงออก ซึ่งเป็นการปูพื้นฐานในการดำเนินชีวิตในสังคมในอนาคตได้อีกทางหนึ่งด้วย

4. ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน

จากผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมระดับความคาดหวังของผู้ปกครองอยู่ในระดับมากที่สุด เรื่องที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดคือ จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญของสุขอนามัยของเด็กซึ่งโรงเรียนควรจะต้องจัดให้เพียงพอและเหมาะสมกับความต้องการของเด็กด้วย ซึ่งสอดคล้องกับอารมณ สุวรรณपाल (2537: 129-130) ที่ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริการด้านสุขภาพอนามัยไว้ว่าการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เป็นงานที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยต้องรับผิดชอบดูแลควบคุม ปรับสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้อยู่ในสภาพที่ดี สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีระเบียบเรียบร้อย ซึ่งเป็นการลดอุบัติเหตุสภาพแวดล้อมที่มีสุขลักษณะที่ดีจะช่วยให้เด็กมีสุขภาพจิตที่ดีและสุขภาพร่างกายที่ดีตามไปด้วย สิ่งแวดล้อมในที่นี้หมายถึง ห้องน้ำ ห้องส้วม บริเวณภายในภายนอกอาคาร แสงสว่าง อากาศ ที่สำหรับดื่มและกักเก็บน้ำที่สะอาด และเรื่องที่ผู้ปกครองคาดหวังน้อยที่สุดมี 2 เรื่องคือ ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยแก่ผู้ปกครองถึงวิธีป้องกันเมื่อมีการระบาดของโรค จัดเวรดูแลทั้งในและนอกห้องเรียนให้มีความปลอดภัย แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองยังไม่เห็นถึงความสำคัญของการให้ความรู้ผู้ปกครองด้านการรักษาสุขภาพอนามัยและเรื่องการป้องกันโรคระบาด

จากผลการวิจัยด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน โรงเรียนควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเกี่ยวกับการให้ความรู้ผู้ปกครองในเรื่องต่างๆ เพื่อจะได้มีการจัดอบรมและให้ความรู้ผู้ปกครองต่อไป

5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม

จากการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เรื่องที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญมากที่สุด คือ จัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องนอนสำหรับนักเรียน เช่น ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ที่สะอาดและเพียงพอสำหรับเด็ก จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญของการพักผ่อนของเด็ก จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองให้ความสำคัญมากกับเครื่องนอนของเด็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองอยากให้เด็กได้นอนหลับสบายและเพียงพอกับความต้องการของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2546 : 97-98) ที่ระบุไว้ว่าภายในห้องเรียนชั้นอนุบาลควรมีอุปกรณ์ประกอบการสอน การเล่นตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จะอำนวยความสะดวกให้แก่ครู นักเรียน เพียงพอ เช่น เครื่องนอน กระดานสำหรับครู นักเรียน อ่างล้างมือ ชั้นวางสิ่งของ

โต๊ะและเก้าอี้ สำหรับจุ่มหนังสือในห้องเรียน เป็นต้น ถ้าเป็นไปได้ควรมีห้องน้ำ ห้องส้วม อยู่ติดกับห้องเรียนด้วย ซึ่งอุปกรณ์เหล่านี้ต้องมีขนาดและการติดตั้งเหมาะสมกับเด็ก

เรื่องที่ผู้ปกครองให้ความคาดหวังน้อยที่สุดคือเรื่องจัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้เด็กรักธรรมชาติ เช่น จัดให้มีการเลี้ยงสัตว์ และปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นอยู่ทั่วบริเวณโรงเรียน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นธรรมชาติ

จากผลวิจัยด้านการจัดสภาพแวดล้อมโรงเรียนควรตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง และเด็กในเรื่องของเครื่องนอนและควรรณรงค์ให้เด็กรักธรรมชาติตลอดจนชี้แจงกับผู้ปกครอง ถึงข้อดีของการมีสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติ

6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังในด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งเรื่องที่ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุด คือ มีการจัดงานปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน กฎระเบียบ ข้อตกลงต่างๆ ในการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้ปกครองมีความต้องการที่จะทราบข่าวและการดำเนินกิจการและกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เฉิด โฉม บุญยะโทตระ (2550) ที่ได้ศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษา โรงเรียนระดับก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ผู้ปกครองมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้งานวิจัยของสุพรรณิ วรรณเพชร (2551) ที่ได้ศึกษาการศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังในการจัดการศึกษาปฐมวัยตามความคิดเห็นของผู้ปกครอง เด็กปฐมวัย โรงเรียนในเครือมารีวิทย์ พบว่า ความคาดหวังของผู้ปกครองด้านความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับครอบครัวและชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ โรงเรียนติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองเป็นประจำ เพื่อสร้างความเข้าใจ ในการอบรมเลี้ยงดู และการพัฒนาเด็ก ผู้ปกครองมีโอกาสนพบปะสนทนา พูดคุยเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของบุตรหลานอย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข่าวสารของโรงเรียนให้ผู้ปกครองชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบอย่างสม่ำเสมอ จัดกิจกรรมปฐมนิเทศ กิจกรรมพบผู้ปกครองให้คำปรึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่อง การจัดการ

ศึกษา และการเลี้ยงดูเด็กที่ถูกละเลย ผู้ปกครองและชุมชนให้การสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่นกิจกรรมวันสำคัญต่างๆ จัดทำสารสัมพันธ์ ข่าวสารเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นประจำสัปดาห์ละ 1 ครั้ง อยู่ในระดับมาก คือ ผู้ปกครองมีโอกาสเข้ามาเป็นวิทยากรให้ความรู้แก่เด็กและครู นอกจากนี้ วรรณาท รัทสกุลไทย (2538: 188-197) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจะช่วยสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน โดยเฉพาะกับสถาบันครอบครัว เพราะความศรัทธาและความเชื่อมั่นในคุณภาพและมาตรฐานของผู้ปกครองที่มีต่อสถานศึกษาระดับอนุบาล จะเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจส่งบุตรหลานเข้ารับบริการ ตลอดจนช่วยสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้เกิดแก่สถานศึกษาระดับอนุบาล ทำให้ครอบครัวและชุมชนยอมรับและมีความศรัทธาต่อองค์กร อันจะนำไปสู่ประสิทธิภาพการบริหารโดยภาพรวมได้ในที่สุด และให้สถาบันครอบครัวและชุมชนได้รับบริการทางวิชาการต่างๆ ที่เป็นประโยชน์นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิต นำความเจริญไปสู่สังคมและประเทศชาติต่อไป

เรื่องที่ผู้ปกครองให้ความคาดหวังน้อยที่สุดคือ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรมกับเด็กในชั้นเรียน อาจเป็นเพราะผู้ปกครองคิดว่าการจัดกิจกรรมควรเป็นหน้าที่ของครู และโรงเรียน อีกทั้งผู้ปกครองไม่มีเวลาในการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของทางโรงเรียนก็เป็นได้

จากผลการวิจัยด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครองจะเห็นได้ว่าผู้ปกครองมีความต้องการที่จะทราบข่าวสารและการดำเนินกิจการตลอดจนกิจกรรมของโรงเรียนซึ่งโรงเรียนควรจะมีชี้แจงรายละเอียดที่ผู้ปกครองต้องการทราบ และนอกจากนี้ผู้ปกครองบางส่วนต้องการให้ทางโรงเรียนร่วมกับผู้ปกครองจัดสมาคมผู้ปกครองขึ้นเพื่อช่วยกันสอดส่องดูแลเด็กและเป็น การสร้างความสัมพันธ์อันดีให้เกิดขึ้นระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนอีกทางหนึ่งด้วย อย่างไรก็ตาม การที่ผู้ปกครองไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางโรงเรียนควรมีการชี้แจงและชี้ให้ผู้ปกครองเห็นถึงความสำคัญของการจัดกิจกรรมการศึกษาร่วมกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กต่อไป

7. ด้านการประเมินผล

จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีความคาดหวังด้านการประเมินผลในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผู้ปกครองมีความคาดหวังมากที่สุดในเรื่องการติดตามผลพัฒนาการของนักเรียน แสดงให้เห็นว่าผู้ปกครองต้องการทราบผลการประเมินพัฒนาการของเด็กที่ต่อเนื่องและต้องการให้ครูมีการติดตามพัฒนาการของอยู่ตลอด ซึ่งสอดคล้องกับ นภเนตร บวรธรรม (2549: 29-30) ที่กล่าวว่า การประเมินผลถือเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ครูจำเป็นต้องทำการประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบถึงพัฒนาการความก้าวหน้าของเด็ก นอกจากนี้ ครูยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาใช้ในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของเด็กได้ตลอดเวลา ส่วนเรื่องที่คุณปกครองมีความคาดหวังน้อยที่สุดคือ ผลการประเมินเด็กแต่ละคนเก็บเป็นความลับ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองมีความกังวลว่าบุตรของตนจะมีพัฒนาการดีกว่า เเท่าเทียมกับคน หรืออื่นหรือต่ำกว่าคนอื่นจึงไม่ต้องการให้ผลการประเมินเด็กแต่ละคนเก็บเป็นความลับ

ผลการวิจัยด้านการประเมินผลครูควรจะต้องมีการประเมินผลพัฒนาการที่ต่อเนื่องและรายงานให้กับผู้ปกครองทราบเป็นระยะ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ปกครอง นอกจากนี้ ครูควรจะทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเรื่องการประเมินผลพัฒนาการของเด็กแต่ละคนที่จะต้องเก็บเป็นความลับเนื่องจากเป็นเรื่องของสิทธิส่วนบุคคล

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา
โรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ประชากร

ประชากรในการวิจัยเป็นผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3
ภาคปลาย ประจำปีการศึกษา 2552 ที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวน 1,242 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ปกครองที่ส่งบุตรหลานเข้าเรียน โรงเรียนอนุบาล
เอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นอนุบาลศึกษาปีที่ 3
ที่ศึกษาในภาคปลาย ประจำปีการศึกษา 2552

ผู้วิจัยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ Krejcie and Morgan (1970) จาก
จำนวนประชากร 1,222 คน ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่น้อยกว่า 291 คน จากนั้นผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่ม
แบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยสุ่มประชากรในแต่ละโรงเรียนร้อยละ 30 และ
เป็นผู้ปกครองที่มารับ – ส่งเด็กด้วยตนเองที่โรงเรียนทุกวัน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 366 คน
จากโรงเรียนทั้งหมด 7 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ได้ผ่านการทดลองแล้ว ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 แบบสอบถามดังกล่าวแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม เกี่ยวกับ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา เป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist)

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ โดยมีโครงสร้างแบบสอบถามครอบคลุมการจัดการศึกษา ในระดับปฐมวัย 7 ด้าน ได้แก่ การจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียน การสอน ครูผู้สอน การจัดบริการให้กับนักเรียน การจัดสภาพแวดล้อม ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง และการประเมินผล

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นที่นอกเหนือจากส่วนที่กล่าวมาแล้วในตอนที่ 2

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยดำเนินการโดยขอหนังสือและนำตัวจากภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
2. ผู้วิจัยเก็บแบบสอบถามกลับคืนด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามทั้งหมด 366 ฉบับ ได้รับคืน 366 ฉบับ เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ทั้งหมด หรือคิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยอาศัยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

ตอนที่ 1 ใช้ค่าร้อยละ ของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

1. ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ระหว่าง 31-35 ปี ประกอบอาชีพเกษตรกร มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ผู้ปกครองนักเรียน มีความคาดหวังต่อการจัดการประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอนในเรื่องการจัดการกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนอง ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลาที่เอื้ออำนวย
3. ผู้ปกครองนักเรียน มีความคาดหวังต่อการเรียนการสอนในเรื่องมีสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแต่ละด้าน เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา
4. ผู้ปกครองนักเรียน มีความคาดหวังต่อด้านครูผู้สอน โดยให้ครูมีบุคลิกภาพดี มีวาจาสุภาพ และพูดจากับเด็กเป็นประโยชน์ที่สมบูรณ์และชัดเจน
5. ผู้ปกครองนักเรียน มีความคาดหวังต่อการจัดการบริการให้กับนักเรียนคือการจัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก
6. ผู้ปกครองนักเรียน มีความคาดหวังต่อการจัดสภาพแวดล้อมโดยจะต้องจัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องนอนสำหรับนักเรียน เช่น ที่นอนผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ที่สะอาดและเพียงพอสำหรับเด็ก

7. ผู้ปกครองนักเรียน มีความคาดหวังต่อด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ในเรื่องการจัดให้มีงานปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน กฎระเบียบ ข้อตกลง ต่างๆ ในการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ

8. ผู้ปกครองนักเรียน มีความคาดหวังต่อการประเมินผลโดยให้มีการติดตามผล พัฒนาการของนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการวิจัยความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน ในอำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารโรงเรียน อนุบาลเอกชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพิจารณาปรับปรุงการจัดการศึกษาปฐมวัย ให้มีความสอดคล้องกับความคาดหวังของผู้ปกครองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนอง ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรก คุณธรรม จริยธรรมตลอดเวลาที่เอื้ออำนวย เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านการเล่นตามหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และให้เติบโตเป็นคนดีของสังคมต่อไป

2. ด้านสื่อการเรียนการสอน โรงเรียนควรจัดให้มีสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแต่ละด้าน เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา เพื่อช่วยให้เด็กพัฒนาการสมวัยผ่านสื่อการเรียน การสอน

3. ด้านครูผู้สอน ครูควรจะมีบุคลิกภาพ มีวาจาสุภาพ และพูดจากับเด็กเป็นประโยชน์ ที่สมบูรณ์และชัดเจน เนื่องจากเด็กวัยนี้จะเลียนแบบพฤติกรรมผู้ที่อยู่ใกล้ชิด ดังนั้นครูควรจะเป็น แบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก ทั้งบุคลิกภาพและการพูดจา

4. ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน โรงเรียนควรจัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ถูกสุขลักษณะและเพียงพอต่อจำนวนเด็ก

5. ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โรงเรียนควรจัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องนอนสำหรับนักเรียน เช่น ที่นอนผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ที่สะอาดและเพียงพอสำหรับเด็ก เพื่อให้เด็กได้รับการพักผ่อนที่เพียงพอ

6. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง โรงเรียนควรจัดให้มีงานปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน กฎระเบียบ ข้อตกลงต่างๆ ในการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ

7. ด้านการประเมินผล โรงเรียนควรมีการติดตามผลพัฒนาการของนักเรียน เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าและพัฒนาการของเด็กในแต่ละปี หากเด็กมีพัฒนาการที่ล่าช้าจะได้ช่วยแก้ไขได้ทันท่วงที

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงของการจัดการศึกษาและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

2. ควรมีการจัดทำโครงการให้ความรู้ผู้ปกครองของเด็กในโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี ในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง การประเมินผล เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้ปกครอง เนื่องจากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าผู้ปกครองมีความคาดหวังใน 2 ด้านนี้ต่ำกว่าด้านอื่นๆ แต่ขอบข่ายงานทั้ง 2 ด้านมีความสำคัญต่อคุณภาพการจัดการศึกษาปฐมวัย

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2545. แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

_____. 2546. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุ
สภาลาดพร้าว.

กฤษยา ตันติผลาชีวะ. 2542ก. การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ขวบ. กรุงเทพมหานคร:
โชติสุขการพิมพ์.

_____. 2542ข. ความหมายของการศึกษาปฐมวัย. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 8 (4): 2-5.

_____. 2547. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
เอ็ดมัน เพรส โปรดักส์.

เจ็ด โฉม บุญยะโทตระ. 2550. ความคาดหวังของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนระดับ
ก่อนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เขตดินแดง
กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา,
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.

ชนิดา ชื่นวัด. 2549. การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการปฏิรูปสถานศึกษา โรงเรียนวัด
คลองชั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ธีรศักดิ์ อัครบวร. 2544. ความเป็นครูไทย. กรุงเทพมหานคร: พลพิมพ์.

นภเนตร ธรรมบวร. 2549. การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นนทยา น้อยจันทร์. 2549. การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย. นครสวรรค์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

ปิยะนันท์ หิรัณย์โชติธร. 2545. สภาพการจัดการศึกษาและความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในระดับก่อนประถมศึกษา จังหวัดกระบี่. วิทยานิพนธ์ คหกรรมศาสตรมหาบัณฑิต สาขา คหกรรมศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ประคอง วรรณสุต. 2538. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภรณ์ี คุรุรัตน์. 2540. เด็กปฐมวัยท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลง. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 7 (4): 79.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2533. การจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาเด็กปฐมวัย” เอกสารการสอนชุดวิชาฝึกอบรมหลักสูตรและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 1-15. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

เขาวพา เดชะคุปต์. 2542. การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัย. กรุงเทพมหานคร: บริษัทสำนักพิมพ์แม่ไก่ จำกัด.

วิชชุลดดา งามปลอด. 2540. ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วรนาท รักสกุลไทย. 2538. เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 13. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

วาโร เฟิงส์สวัสดิ์. 2544. การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย. สกลนคร: สถาบันราชภัฏสกลนคร.

สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2538. **แนวการจัดประสบการณ์ปฐมวัยศึกษา**. กรุงเทพมหานคร:
อิเล็กทรอนิกส์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543. **การประมาณการจำนวนนักเรียนนักศึกษา
ปีการศึกษา 2542-2549**. กรุงเทพมหานคร: สำนักงาน.

_____. 2544. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 – 2549)**.
กรุงเทพมหานคร: สำนักงานนายกรัฐมนตรี

_____. 2545. **การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย**. ภาควิชาหลักสูตรและการสอน
สาขาปฐมวัยศึกษา คณะศึกษาศาสตร์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

_____. 2550. **แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติฉบับที่ 10 พ.ศ. 2550-2554**. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์พัฒนาหลักสูตร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2538. **นโยบายและแผนพัฒนาเด็กระยะยาว**.
กรุงเทพมหานคร: มงคลการพิมพ์.

_____. 2543. **ข้อมูลสารสนเทศ 2543**. กรุงเทพมหานคร: กองนโยบายและแผน.

_____. 2545. **แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญระดับก่อนประถมศึกษา**.
กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

สุพัตรา จุณณะปิยะ. 2546. **คู่มือการวิจัยทางรัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์**. นครปฐม:
ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรมการเกษตรแห่งชาติ สำนักส่งเสริมและฝึกอบรมกำแพงแสน
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

- สุพรรณิ วรรณเพ็ชร. 2551. การศึกษาสภาพความเป็นจริงและความคาดหวังเกี่ยวกับการจัดการศึกษาปฐมวัย ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย โรงเรียนในเครือมารีวิทย์. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการศึกษาปฐมวัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อารมณ สุวรรณपाल. 2537. หลักและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- Achhpal, B. 2000. **A Comparison of European American and Puerto Rican Parents' Beliefs and Expectations Concerning Early Intervention Programs for Preschool Children.** (Online). <http://cmu.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>, 5 June 2009
- Bandura, A. 1977. **Social Learning Theory.** Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Callard, R.S. 1997. **A Study of The Effect of Increasing Parental Expectation for Study Academic Success.** Dissertation Abstracts International.
- Diana, L.B. 2004. **Parents' Perceptions of the Effects of Full-day and Half Kindergarten Participation on Students' First Grade** (Online). <http://www.lib.umi.com/dissertation>, 5 June 2009.
- Krejcie, R.V. and D. W . Morgan. 1970. Determining Sample Size for Research Activities, **Educational and Psychological Measurement.** 30(3): 607-610.
- Vroom, V. 1996. **Industrial Social Psychology : Management and Motivation.** New York: Mc Graw – Hill book Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ

(สำเนา)
บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โทร.02-579-7114 ต่อ 153

ที่ ศร 0513.10901/

วันที่ กันยายน 2552

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลาธิป สมหาหิโต

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ 1 ฉบับ

2. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี 1 ฉบับ

ด้วยนางสาวภาวิตา วัฒนากิริมย์สกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาปฐมวศึกษาศาสตร์ ภาควิชา
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคาดหวังของ
ผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี”
ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี เล่ห์มงคล
และอาจารย์ ดร.ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถาม
ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ
จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงมีความจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะต่อแบบสอบถาม
เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและทำการศึกษาต่อไป

ในการนี้พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถ และมีประสบการณ์ ดังนั้น
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญได้โปรดพิจารณาตรวจสอบคุณภาพ และ
ให้ข้อเสนอแนะ เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงเครื่องมือให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดให้ความอนุเคราะห์จกเป็นพระคุณยิ่ง

(รศ.ดร.พรทิพย์ ไชยโส)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(สำเนา)

ที่ ศษ 0513.109 /

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑ 10900

กันยายน 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ 1 ฉบับ

2. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 1 ฉบับ

ด้วยนางสาวภาวิตา วัฒนภิรมย์สกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี เด่นหมงคล และ อาจารย์ ดร.ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร ซึ่งในการศึกษา ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงมีความจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะต่อแบบสอบถาม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและทำการศึกษาต่อไป

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือในการทำวิจัยในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และคณะศึกษาศาสตร์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.พรทิพย์ ไชยโส)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โทร.0-2579-7114 ต่อ 111

(สำเนา)

ที่ ศษ 0513.109 /

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑ 10900

กันยายน 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ดร.รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ

สิ่งที่แนบมาด้วย 1. โครงร่างวิทยานิพนธ์ 1 ฉบับ

2. แบบประเมินความสอดคล้องของแบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครอง

ที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี 1 ฉบับ

ด้วยนางสาวภาวิตา วัฒนภิรมย์สกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปัทมาวดี เด่นหมงคล และ อาจารย์ ดร.ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร ซึ่งในการศึกษา ครั้งนี้จำเป็นต้องใช้แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี จึงมีความจำเป็นต้องให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะต่อแบบสอบถาม เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพก่อนที่จะนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลและทำการศึกษาต่อไป

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่าน เพื่อเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความเหมาะสมของเครื่องมือในการทำวิจัยในครั้งนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่าน และคณะศึกษาศาสตร์ ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.พรทิพย์ ไชยโส)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โทร.0-2579-7114 ต่อ 111

ภาคผนวก ข
รายนามผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ชลาธิป สมหิโต
อาจารย์สาขาปฐมวิทยา
ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2. ว่าที่ร้อยตรีวัฒนา ไกรนุกูล
ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุราษฎร์ธานี เขต 3
3. ดร. รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ
อาจารย์ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

ภาคผนวก ค

หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

(สำเนา)

ที่ ศษ 0513.109 /

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

50 ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว

เขตจตุจักร กรุงเทพฯ ๑ 10900

กันยายน 2552

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ให้หนังสือเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน

ด้วยนางสาวภาวิตา วัฒนากิริมย์สกุล นิสิตปริญญาโท สาขาวิชาปฐมวัยศึกษา ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี” ภายใต้การควบคุมของคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. ปัทมาวดี เล่ห์มงคล และ อาจารย์ ดร.ปิยะนันท์ หิรัณย์ชโลทร

เพื่อความสมบูรณ์ของวิทยานิพนธ์ การวิจัยนี้จำเป็นต้องขอความอนุเคราะห์จากโรงเรียน ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิทยานิพนธ์ จึงเรียนมาเพื่อ โปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี ทั้งนี้ นางสาวภาวิตา วัฒนากิริมย์สกุล จะมาติดต่อรายละเอียดต่าง ๆ กับโรงเรียนของท่านด้วยตนเองอีกครั้งหนึ่ง และขอขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รศ.ดร.พรทิพย์ ไชยโต)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

โทร.0-2579-7114 ต่อ 111

ภาคผนวก ง
รายชื่อโรงเรียนที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยแบบสอบถาม

รายชื่อโรงเรียนที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

1. โรงเรียนอนุบาลบ้านเด็ก
2. โรงเรียนอนุบาลกัญพัฒนา
3. โรงเรียนอนุบาลบัณฑิต
4. โรงเรียนอนุบาลเวียงสระศึกษา
5. โรงเรียนเพื่อนลูกรัก
6. โรงเรียนอนุบาลขวัญแม่
7. โรงเรียนปัญญาทิพย์

จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละ โรงเรียนที่เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

ชื่อ โรงเรียน	จำนวน (คน)	ร้อยละ 30 (คน)
โรงเรียนอนุบาลบ้านเด็ก	364	109
โรงเรียนอนุบาลกัญพัฒนา	220	66
โรงเรียนอนุบาลบัณฑิต	94	28
โรงเรียนอนุบาลเวียงสระศึกษา	228	68
โรงเรียนเพื่อนลูกรัก	51	15
โรงเรียนอนุบาลขวัญแม่	206	62
โรงเรียนปัญญาทิพย์	59	18
รวม	1,222	366

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ เกี่ยวกับความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษา

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ จึงจะเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถาม

ภาวิตา วัฒนากิรมย์สกุล

นิติศิปริญญาโท สาขาปฐมวัยศึกษา

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

ความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดกาเครื่องหมาย ลงใน หน้าข้อความที่ตรงตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ

ต่ำกว่า 25 ปี 25-30 ปี
 31-35 ปี 36-40 ปี
 41-45 ปี 46 ปีขึ้นไป

3. อาชีพ

รับจ้าง ประกอบธุรกิจส่วนตัว พนักงานรัฐวิสาหกิจ
 รับราชการ พนักงานในภาคธุรกิจเอกชน เกษตรกร
 อื่นๆ โปรดระบุ.....

4. ระดับการศึกษา

ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
 ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคาดหวังของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเวียงสระ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย (✓) ลงในช่องทางขวามือที่ตรงกับความคาดหวังของผู้ปกครอง
ที่มีต่อการจัดการศึกษาโรงเรียนอนุบาลเอกชน โดยแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง ความคาดหวังอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง ความคาดหวังอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง ความคาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง ความคาดหวังอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง ความคาดหวังอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	ความคาดหวังของผู้ปกครอง	ระดับความคาดหวังของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านการจัดประสบการณ์และกิจกรรมการเรียนการสอน จัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ โดยเหมาะสมกับบุคลิกภาวะและระดับพัฒนาการ					
2.	จัดประสบการณ์ให้เด็กได้พัฒนาผ่านการเล่น การใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหวสำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง					
3.	จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้					
4.	จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำและนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก					

ข้อ	ความคาดหวังของผู้ปกครอง	ระดับความคาดหวังของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
5.	ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัด ประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุน สื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ					
6.	จัดกิจกรรมให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม					
7.	จัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้ใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา					
8.	จัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาส ตัดสินใจเลือก ได้รับการตอบสนอง ได้ฝึก ปฏิบัติโดยสอดคล้องคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่เอื้ออำนวย					
9.	จัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะทางภาษาให้มีความ หลากหลาย					
10.	จัดกิจกรรมทางศิลปะและดนตรี เพื่อให้เด็กได้ พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอด อารมณ์ความรู้สึกและเห็นความสวยงามของสิ่ง ต่างๆ รอบตัว					
11.	ด้านสื่อการเรียนการสอน สื่ออุปกรณ์และนวัตกรรมมีคุณภาพและเพียงพอ ต่อความต้องการของเด็ก					
12.	เน้นสื่อที่เป็นของจริง สัมผัสได้					
13.	สื่อมีความสอดคล้องกับเนื้อหาของบทเรียน					
14.	มีสื่อที่ทำได้ตามธรรมชาติที่อยู่รอบตัวผู้เรียน					
15.	มีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและมีคุณภาพ					
16.	สื่อส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
17.	มีสื่อการเรียนการสอนที่พัฒนาแต่ละด้าน เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม สติปัญญา					

ข้อ	ความคาดหวังของผู้ปกครอง	ระดับความคาดหวังของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
18.	ใช้สื่ออุปกรณ์การเรียนรู้ที่ทันสมัย เหมาะสมกับวัย					
19.	มีห้องปฏิบัติการที่เพียงพอ เช่น ห้องสมุด ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสื่อ เป็นต้น					
20.	ด้านครูผู้สอน ครูมีบุคลิกภาพดี มีวาจาสุภาพ และพูดคุยกับเด็กเป็นประโยคที่สมบูรณ์และชัดเจน					
21.	ครูสามารถควบคุมอารมณ์ได้ ไม่โกรธง่าย ไม่โมโหง่าย ไม่ตกใจและตื่นเต้นมากเกินไป					
22.	ครูมีความรู้ความสามารถทางด้านวิชาการที่สอน เป็นผู้ที่มีสติปัญญาดี เฉลียวฉลาด เชื้อมั่นในตนเอง มีความคิดสร้างสรรค์ แสวงหาความรู้ใหม่ๆ อยู่เสมอ					
23.	ครูมีความประพฤติดี เว้นจากอบายมุขทั้งปวง กระทำแต่สิ่งที่ดีที่สุจริต ทั้งกาย วาจา ใจ มีจรรยาบรรณและคุณธรรมสูง					
24.	ครูมีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย และสามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ ของเด็กได้					
25.	ครูมีการเตรียมการในการจัดการเรียนการสอน การเตรียมเนื้อหาหรือบรรยากาศของห้องเรียน					
26.	ครูรู้จักรับฟังพิจารณาเรื่องราวปัญหาต่างๆ เกี่ยวกับเด็ก และชี้แจงแก่เด็กอย่างมีเหตุผล					
27.	ในระหว่างดำเนินการสอนครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้เด็กได้แสดงออก ได้ใช้ความคิดการตัดสินใจ และแก้ปัญหาด้วยตนเอง					

ข้อ	ความคาดหวังของผู้ปกครอง	ระดับความคาดหวังของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
28.	ครูจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการให้แก่เด็กครบทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสติปัญญา และด้านสังคม					
29.	ครูมีการจัดสภาพห้องเรียน เช่น มุมเล่นของเด็ก ให้เป็นระเบียบ สะอาด และรู้จักเก็บรักษา ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ					
30.	ด้านการจัดบริการให้กับนักเรียน บุคลากรมีความรู้ด้านโภชนาการ					
31.	ฝึกมารยาทและเสริมสร้างนิสัยการรักษาความสะอาดก่อนและหลังการรับประทานอาหาร					
32.	ตรวจสอบสุขภาพนักเรียนเป็นประจำ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					
33.	จัดบริการตรวจสอบสุขภาพฟัน โดยทันตแพทย์ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง					
34.	จัดให้มีพยาบาลหรือครูพยาบาลที่มีความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลอยู่ประจำ					
35.	จัดให้มีห้องน้ำ ห้องส้วม ที่ถูกสุขลักษณะ และเพียงพอต่อจำนวนเด็ก					
36.	ให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยและความปลอดภัยแก่ผู้ปกครองถึงวิธีป้องกันเมื่อมีการระบาดของโรค					
37.	จัดเวรดูแลทั้งในและนอกห้องเรียนให้มีความปลอดภัย					
38.	จัดบริการรถ รับ-ส่ง โดยมีครูเป็นผู้ดูแล					
39.	จัดบริการประกันภัย(ประกันอุบัติเหตุ) สำหรับเด็กทุกคนในสถานศึกษา					

ข้อ	ความคาดหวังของผู้ปกครอง	ระดับความคาดหวังของผู้ปกครอง				
		5	4	3	2	1
40.	ด้านการจัดสภาพแวดล้อม โรงเรียนมีห้องเรียนขนาดกว้าง มีพื้นที่เพียงพอให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมได้สะดวกและเอื้อต่อการเรียนการสอน					
41.	โรงเรียนมีการดูแล จัดตกแต่งบำรุงรักษา อาคารสถานที่ ให้สะอาด สวยงาม อยู่ในสภาพที่ใช้การได้ดี					
42.	สนามเด็กเล่นและเครื่องเล่นอยู่ในสภาพดี ปลอดภัย และเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน					
43.	จัดสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมให้เด็กรักธรรมชาติ เช่น จัดให้มีการเลี้ยงสัตว์ และปลูกต้นไม้ให้ความร่มรื่นอยู่ทั่วบริเวณ โรงเรียน					
44.	บริเวณโรงเรียนสะอาด มีที่ทิ้งขยะถูกสุขลักษณะ และเพียงพอ					
45.	มีอ่างล้างมือและห้องน้ำ ที่ถูกสุขลักษณะเป็นสัดส่วนและมีขนาดเหมาะสมกับเด็กปฐมวัย					
46.	จัดให้มีอุปกรณ์ เครื่องนอนสำหรับนักเรียน เช่น ที่นอน ผ้าปูที่นอน หมอน ปลอกหมอน ที่สะอาดและเพียงพอสำหรับเด็ก					
47.	ขนาดสัดส่วนของ โต๊ะ เก้าอี้ มีลักษณะเหมาะสมกับวัยของเด็กปฐมวัยและมีจำนวนเพียงพอให้เด็กใช้ทำกิจกรรม					
48.	จัดให้มีมุมต่างๆ ภายในห้องเรียน เช่น มุมบล็อกรวม มุมบ้าน มุมหนังสือ มุมศิลปะ มุมหมอมุมวิทยาศาสตร์					

ข้อ	ความคาดหวังของผู้ปกครอง	ระดับความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1
49.	ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง มีการจัดงานปฐมนิเทศ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ การดำเนินงาน กฎระเบียบ ข้อตกลงต่างๆ ในการเรียนการสอนให้ผู้ปกครองทราบ					
50.	มีการแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับรายละเอียดเนื้อหาและ กิจกรรมที่เด็กจะได้รับและเรียนรู้ประจำสัปดาห์					
51.	แจ้งรายการอาหารประจำสัปดาห์ เพื่อให้ ผู้ปกครองได้รับทราบและสามารถพูดคุยสนทนา กับลูก พร้อมทั้งติดตามตรวจสอบคุณภาพ โภชนาการได้					
52.	จัดทำจดสารเพื่อประชาสัมพันธ์ความเป็นไป หรือสรุปกิจกรรมที่ผ่านมา เพื่อให้ผู้ปกครองได้ ทราบข่าวคราวความเคลื่อนไหวของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ					
53.	จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอบรม เลี้ยงดูพัฒนาการเด็ก					
54.	จัดทำแผ่นป้ายนิเทศแสดงข้อมูล ข่าวสาร ของโรงเรียนเพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบ					
55.	จัดกิจกรรมเยี่ยมบ้านเด็กเพื่อให้ครูทราบ ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวเด็ก และ เข้าใจพฤติกรรมของเด็กมากยิ่งขึ้น					
56.	จัดนิทรรศการแสดงผลงานของเด็กและ ให้ผู้ปกครองได้มาร่วมกิจกรรมกับเด็ก					
57.	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรม กับเด็กในชั้นเรียน					

ข้อ	ความคาดหวังของผู้ปกครอง	ระดับความคาดหวัง				
		5	4	3	2	1
58.	เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมพัฒนา รับผิดชอบ และตัดสินใจเกี่ยวกับบุตรหลานของ ตน และเพื่อให้โอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และ ทำงานร่วมกันโดยก่อให้เกิดประโยชน์กับเด็ก มากที่สุด					
59.	ด้านการประเมินผล การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัยต้อง ประเมินทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์สังคม และสติปัญญา ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใด ด้านหนึ่ง					
60.	ผลการประเมินเด็กแต่ละคนควรเก็บ เป็นความลับ					
61.	ประเมินพัฒนาการสอดคล้องกับสภาพจริง ของการเรียนรู้					
62.	มีการประเมินผลพัฒนาการหลายๆลักษณะ เช่น จากการสังเกต สัมภาษณ์ สนทนา ทดสอบและ ผลงานนักเรียน					
63.	มีการประเมินพัฒนาการของนักเรียนเป็น รายบุคคล					
64.	มีการติดตามผลพัฒนาการของนักเรียน					

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวภาวิดา วัฒนากิริมย์สกุล

วัน เดือน ปีเกิด

18 ธันวาคม 2528

สถานที่เกิด

จังหวัดสุราษฎร์ธานี

การศึกษา

ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)

มหาวิทยาลัยทักษิณ

